UNIVERSITAS TYRNAVIENSIS

Časopis Trnavskej univerzity v Trnave XIII/2024/3

Minifestival príležitostí pre študentov Trnavskej univerzity

Obsah

Editorial ... 3
Na pulze univerzity
Trnavská univerzita v Trnave získala inštitucionálnu akreditáciu 4
Novým rektorom Trnavskej univerzity bude Miloš Lichner ... 4
Výlet NKOS: návšteva Kostola sv. Michala Archanjela v Lančári spojená s vychádzkou na Katarínku ... 4
Stali sa partnermi. Obidve trnavské univerzity chcú vytvoriť konzorcium, aby sa z Trnavy stalo mesto špičkovej vedy ... 5
Za Jozefom Molitorom ... 5
Rozlúčka so živou legendou ... 6
Deň Trnavskej univerzity 2024 ... 7
Čo nás teší
KreativEU – Skutočne Európska Univerzita ... 8
Prvá spoločná Detská univerzita ... 10
Margaréta Kačmariková ocenená medailou MUDr. Ivana Stodolu 2024 ... 10
Novou nositeľkou medaily rektora Trnavskej univerzity je univerzitná profesorka Marta Dobrotková ... 11
Naša Právnická sa stala najlepšou študentskou fakultnou organizáciou v roku 2023 ... 11
Čas na interview
Povolanie sestra – ušľachtilé poslanie ... 12
Profil osobností
Jedenásť ocenených. Cenu rektora získali aktívni študenti ... 16
Zo života fakúlt
Novinky z fakulty filozofickej ... 18
Novinky z fakulty pedagogickej ... 20
Novinky z fakulty zdravotníctva a sociálnej práce ... 22
Novinky z fakulty teologickej ... 24
Novinky z fakulty právnickej ... 26
Študentské naj...
Úspešné záverečné práce študentov histórie ... 28
Okienko študentskej rady
Minifestival príležitostí ... 29
Študentská panoráma
Vyhodnotenie súťaže LET(O)_2024 ... 29
Interview s Lukášom Šípkom – študentom histórie a hercom v jednej osobe ... 30
Študentské mobility
Erasmus v Slovinsku – život meniaca skúsenosť ... 32
Národné stretnutie ESN v Trnave ... 33
Ponad čas
25. výročie Bolonského procesu ... 34

UNIVERSITAS TYRNAVIENSIS
Časopis Trnavskej univerzity v Trnave

Číslo reg. na MK SR:
EV 4665/12
ISSN 1338-9025

Vydáva Trnavská univerzita v Trnave
Hornopotočná 23
918 43 Trnava
IČO 31 825 249
č. tel.: 033/5939111
https://www.truni.sk/
e-mail časopisu: casopis.TU@truni.sk

Predseda redakčnej rady:
prof. PhDr. Vladimír Rábik, PhD.

Výkonná redaktorka:
PhDr. Henrieta Žažová, PhD.

Členovia redakčnej rady:
Mgr. Matúš Demko, PhD.
prof. MUDr. Bohumil Chmelík, PhD.
M. A. Mária Kostyálová
Samuel Kráľ
Mgr. Mária Letzová
Mgr. Barbora Likavská
prof. PhDr. Zuzana Lopatková, PhD.
doc. PhDr. Gabriela Magalová, PhD.
Radovan Marcinčin
PhDr. Zuzana Martinkovičová
Bc. Andrea Mičudová
ThLic. Mgr. Michaela Moravčíková, Th.D.
Mgr. Ľubica Nicolussi
Mgr. Anna Skupinová

Spolupracovníci:
PhDr. Adriana Krupová, PhD.
PhDr. Marián Manák, PhD.

Jazykový redaktor:
Mgr. Peter Kolník

Grafická úprava:
Jana Janíková

Vydalo:
Typi Universitatis Tyrnaviensis, vydavateľstvo TU, spoločné pracovisko Trnavskej univerzity a VEDY, vydavateľstva SAV

Periodicita vydávania:
štvrťročník

Dátum vydania periodickej tlače:
október 2024, ročník trinásty

Foto na obálke: Študenti zorganizovali Minifestival príležitostí. Foto: Barbora Likavská.

Pozn. V príspevkoch sú mená obvykle uvádzané bez akademických titulov.
Redakcia si vyhradzuje právo na skrátenie, formálnu a jazykovú úpravu textov.

Editorial

prof. ThLic. Miloš Lichner, D.Th.
poverený výkonom funkcie rektora
Trnavskej univerzity v Trnave

Milí čitatelia,

rád by som sa Vám všetkým, ktorí vytvárate akademické spoločenstvo našej alma mater Trnavskej univerzity v Trnave, ako zvolený kandidát na rektora poďakoval za prejavenú dôveru. Ďakujem Vám vážení pedagogickí i nepedagogickí zamestnanci, ctené študentky a študenti, priatelia univerzity a jej podporovatelia. Všetkých vás a každého osobne chcem čo najosobnejšie pozdraviť. Ako rektor chcem pracovať pre dobro univerzity, aby bola naozaj silná vo vnútri i navonok. Tak som to naznačil aj vo svojom programe, ktorý sa stane východiskom pre naše spoločné úsilie pri realizácii Stratégie rozvoja a riadenia Trnavskej univerzity v Trnave na obdobie rokov 2024 – 2028."

Stratégia rozvoja univerzity sa zameriava na dve hlavné línie: posilnenie vnútorného prostredia a pozíciu univerzity v externom prostredí, ktoré sú nazvané „kreativita a kontinuita." Internacionalizácia zostáva kľúčovou prioritou rozvoja TU, vrátane podpory jazykových zručností a mobility študentov a zamestnancov. Periodické hodnotenie výskumnej, vývojovej, umeleckej a ďalšej tvorivej činnosti (v skratke VER 2026) si vyžiada od nás dôkladnú prípravu, aby sme ako TRUNI obstáli. Účasť v troch konzorciách, z toho jedno medzinárodné, a interdisciplinárny výskum vnímam ako cestu k posilneniu vedy a výskumu. Kľúčovou úlohou je posilňovať vnútorný systém kvality a byť pripravení na ďalšie posúdenie do roku 2030.

Stratégia je založená na úzkej spolupráci medzi vedeniami fakúlt a kladení dôrazu na silnú spoločnú identitu celej univerzity. V nasledujúcich mesiacoch sa nové vedenie univerzity bude zameriavať na konkrétne kroky vedúce k napĺňaniu tejto vízie, pričom kľúčovou prioritou bude posilňovanie pocitu príslušnosti každého člena univerzitného spoločenstva – od študentov, cez pedagógov, až po zamestnancov.

Naším cieľom je, aby každý jednotlivec cítil, že je súčasťou podporujúcej a dynamickej komunity. Prepojenie fakúlt, efektívnejšia komunikácia a zapojenie študentov do procesov rastu kvality univerzity budú kľúčom k úspechu našej vízie. Veríme, že spoločne budujeme univerzitu, ktorá nielen vzdeláva, ale zároveň vytvára silné vzťahy medzi svojimi členmi a pripravuje ich na výzvy globálneho sveta.

Naša snaha však nespočíva len v akademickej excelentnosti. Chceme vytvoriť otvorené a inkluzívne prostredie, kde každý môže naplno rozvíjať svoje schopnosti. Som presvedčený, že spoločnými silami posunieme univerzitu vpred a vytvoríme miesto, kde bude každý hrdý na to, že je súčasťou našej komunity.

Verím, že sa čoskoro podarí predstaviť celému akademickému spoločenstvu nové vedenie univerzity a ukázať pripravenú koncepciu rozvoja Trnavskej univerzity.

Teším sa na spoločné kroky na tejto ceste!

Trnavská univerzita v Trnave získala inštitucionálnu akreditáciu

Výkonná rada Slovenskej akreditačnej agentúry pre vysoké školstvo Slovenskej republiky (SAAVŠ) 11. apríla 2024 rozhodla, že vnútorný systém zabezpečovania kvality Trnavskej univerzity v Trnave a jeho implementácia je v súlade so štandardmi SAAVŠ. Trnavská univerzita je oprávnená vytvárať, uskutočňovať a upravovať študijné programy v 14 študijných odboroch.

Pracovná skupina SAAVŠ vo svojej hodnotiacej správe, ktorá bola TU doručená v marci 2024, konštatovala, že pri hodnotení vnútorného systému zabezpečovania kvality TU a jeho implementácie neidentifikovala nedostatky, ktoré by vyžadovali uloženie opravných opatrení. Pracovná skupina SAAVŠ navštívila TU 3. – 7. októbra 2023 a na mieste posudzovala súlad Vnútorného systému kvality TU so štandardami SAAVŠ. Hodnotila aj súlad študijných programov a habilitačných a inauguračných konaní so štandardami SAAVŠ. Pracovná skupina SAAVŠ mala 20 členov a pracovala pod vedením predsedu prof. Ing. Hussama Musu, PhD., CSc.

Výsledkom hodnotenia je, že TU získala inštitucionálnu akreditáciu, čo znamená oprávnenosť vytvárať, uskutočňovať a upravovať študijné programy v študijných odboroch: filológia, filozofia, historické vedy, ošetrovateľstvo, politické vedy, právo, psychológia, sociológia a sociálna antropológia, sociálna práca, teológia, učiteľstvo a pedagogické vedy, vedy o umení a kultúre, verejné zdravotníctvo, zdravotnícke vedy. Vymenované študijné odbory získali akreditáciu v 1., 2. a 3. stupni vysokoškolského vzdelávania okrem odborov ošetrovateľstvo a politické vedy, ktorý získal akreditáciu v 1. a 2. stupni vysokoškolského vzdelávania.

Pracovná skupina navrhla niekoľko odporúčaní pre ďalšie zlepšovanie implementácie vnútorného systému zabezpečovania kvality TU a zároveň ocenila spoluprácu univerzity s praxou, exkluzivitu niektorých študijných programov a realizovaných výskumov, angažovanosť študentských organizácií pri presadzovaní záujmov študentov, ako aj vysokú úroveň prepracovania vnútorného systému a samohodnotenia.

Hodnotenie akreditačnej agentúry je pre TU, jej fakulty a pracoviská výzvou naďalej pokračovať v úsilí o zlepšovanie kvality poskytovaného vysokoškolského vzdelávania.

Adriana Krupová

Novým rektorom Trnavskej univerzity bude Miloš Lichner

Bývalý dekan teologickej fakulty a súčasný poverený rektor povedie Trnavskú univerzitu aj v najbližších štyroch rokoch. Miloša Lichnera 1. októbra 2024 zvolilo volebné zhromaždenie 34 hlasmi. Na zvolenie bola potrebná nadpolovičná väčšina 27 hlasov všetkých členov akademického senátu a správnej rady. Funkčné obdobie nového rektora potrvá do roku 2028.

Profesor Miloš Lichner si kladie za cieľ pripraviť novú koncepciu rozvoja Trnavskej univerzity, spolupracovať s konzorciami, vybudovať aulu a kongresové centrum a posilniť sieť zahraničných partnerov. Rovnako podporí vznik profesijne orientovaných študijných programov podľa potrieb praxe. Jeho zámerom je rozšírenie ponuky celoživotného vzdelávania aj postupná digitalizácia výučby a administratívy. „Pre univerzitu je kľúčové zdôraznenie intelektuálnej slobody vo výskume a výučbe, autonómia univerzity a rastúca internacionalizácia. Týmto

sa snaží prispievať k formovaniu osobnosti kultivovaného, kriticky a slobodne premýšľajúceho človeka," povedal kandidát na rektora Miloš Lichner. Funkcie sa ujme po vymenovaní prezidentom Slovenskej republiky na návrh ministra školstva.

Prof. ThLic. Miloš Lichner, D.Th., SJ, vyučuje na Trnavskej univerzite od roku 2005. Pracuje na katedre systematickej teológie teologickej fakulty. V rokoch 2011 – 2019 bol dvakrát dekanom teologickej fakulty. V rokoch 2019 – 2023 bol prorektorom TU pre vonkajšie vzťahy, v priebehu roka 2024 bol poverený výkonom funkcie rektora. Najprv bol viceprezidentom (2017 – 2019), neskôr prezidentom Európskej spoločnosti pre katolícku teológiu (2019 – 2021). Je odborníkom na patristickú, spirituálnu a dogmatickú teológiu. Aktívne propaguje teológiu a svoju alma mater aj na sociálnych sieťach.

PR

Foto: Barbora Likavská

Výlet NKOS: návšteva Kostola sv. Michala Archanjela v Lančári spojená s vychádzkou na Katarínku

Dňa 25. júna 2024 uskutočnila Základná organizácia Nezávislých kresťanských odborov Slovenska (NKOS) pri TU výlet za historickými pamiatkami. Mikrobus výletníkov zaviezol do obce Lančár, kde sa nachádza nad obcou Kostol sv. Michala Archanjela. Je odtiaľ krásny výhľad na okolité obce, blízke vrchy Malých Karpát a tiež na Považský Inovec. Objekt kostola odomkol miestny pán farár Marek Križan, ktorý poskytol pútnikom aj občerstvenie v horúcom počasí. Odborný výklad o histórii kostola, o jeho interiéri a exteriéri podala Henrieta Žažová. Po obede v Dechticiach sme sa presunuli k zrúcanine kláštora Katarínka. Tu nás privítali dievčatá z občianskeho združenia Katarínka, ktoré nám porozprávali o zrúcanine bývalého františkánskeho kláštora a Kostola sv. Kataríny. Bolo možné vystúpiť na vežu a išlo o pomerne strmý výstup po drevených schodoch. Nakoniec nás mikrobus šťastne zaviezol do Trnavy. Výlet bol veľmi vydarený, za čo ďakujeme hlavne organizátorke výletu, pani Andrei Nitkovej.

Ján Zelenay

Stali sa partnermi. Obidve trnavské univerzity chcú vytvoriť konzorcium, aby sa z Trnavy stalo mesto špičkovej vedy

Od 29. apríla 2024 budú Trnavská univerzita v Trnave a Univerzita sv. Cyrila a Metoda v Trnave spolupracovať ešte užšie ako doposiaľ. Obaja najvyšší predstavitelia vysokých škôl profesor Miloš Lichner, SJ (TU) a profesorka Katarína Slobodová Nováková (UCM) podpísali partnerskú zmluvu na realizáciu projektu konzorcia, ktorý podporilo ministerstvo školstva z Plánu obnovy a odolnosti.

Cieľom je harmonizovať vnútorné systémy kvality, tvoriť spoločné študijné programy, integrovať knižničné, publikačné a IT systémy a zjednotiť vnútorné predpisy oboch univerzít. Trnavské vysoké školy, vďaka projektu, zlepšia svoju infraštruktúru, napríklad Trnavská univerzita plánuje vybudovať aulu a kongresové centrum v bývalom kine Sloboda.

„Považujem to za výnimočný rozvojový impulz, ktorý posilní mesto Trnava ako univerzitné centrum a bude predstavovať významný ekonomický a kultúrny príspevok v celom Trnavskom samosprávnom kraji," povedal poverený rektor Trnavskej univerzity Miloš Lichner.

Celkové výdavky projektu pre oboch zmluvných partnerov, Trnavskú univerzitu a Univerzitu sv. Cyrila a Metoda, sú stanovené na takmer 25,3 mil. eur. Stavebné práce by mali začať najneskôr v marci 2025. Projekt plánuje s akreditáciou spoločných programov a vytvorením Konzorcia trnavských univerzít už v marci 2026. Jeho základným cieľom je vybudovať z Trnavy centrum excelentnej akademickej infraštruktúry.

PR, Foto: Barbora Likavská

Za Jozefom Molitorom

V piatok dopoludnia 12. júla nás zasiahla správa, že náš kolega a spolupracovník, dlhoročný šéfredaktor vydavateľstva Typi Universitatis Tyrnaviensis, spoločného pracoviska Trnavskej univerzity a Vedy, vydavateľstva Slovenskej akadémie vied, predchádzajúcu noc náhle zomrel. Ešte v deň svojho úmrtia posielal a prijímal maily, či telefonáty, v ktorých sa dohováral, čo pripraví do zajtra, aký termín si dohodne pri ďalšej publikácii...

Jozef Molitor, alebo Moly, ako ho volali priatelia, pochádzal spod Tatier a do rodného kraja sa čas od času rád vracal. Bydliskom mu však už od čias vysokej školy bola Bratislava, kde vyštudoval dejiny umenia, odbor veda o výtvarnom umení a estetika, na Filozofickej fakulte Univerzity Komenského, neskôr získal aj titul PhDr. Po ukončení školy pracoval ako redaktor vo vydavateľstve Tatran a v niekoľkých literárnych časopisoch, venoval sa dejinám literatúry a histórii. A najmä veľa čítal, vyznal sa vo filozofii a mnohých ďalších odboroch. Postupne si doma vytvoril obrovskú knižnicu, do ktorej investoval množstvo prostriedkov a ktorá zaberala významné miesto v jeho obydlí. Bol nielen vášnivým čitateľom, ale knižnica mu veľmi pomáhala aj pri viac ako dvadsaťročnej redaktorskej práci vo vydavateľstve Typi. Vďaka svojmu prehľadu sa pri redigovaní rukopisov orientoval v najrozličnejších témach, ktoré sa mu dostali na stôl. Často dokázal rovnocenne diskutovať s docentmi či profesormi fakúlt Trnavskej univerzity, navrhovať prípadné zmeny. Okrem toho si vedel veľmi dobre zorganizovať prácu aj napriek tomu, že ustavične prichádzal do kontaktu s množstvom ľudí a musel zladiť ich požiadavky s harmonogramom a možnosťami vydavateľstva. Typické boli pre neho vždy dobrá nálada a priateľské správanie, či už pri osobnom alebo telefonickom kontakte.

Jeho najbližší priatelia spomínajú, že pre Molyho bolo zlomom v živote a veľkým životným šťastím zoznámenie s jeho budúcou manželkou Adrianou, ktorá mu priniesla okrem lásky aj také potrebné rodinné zázemie a istotu. Mali dvoch synov a v posledných rokoch namiesto rušnej Bratislavy trávili mnoho času v dome v Bodíkoch, odkiaľ jeho manželka pochádza. Tu, v blízkosti rieky Dunaj a listnatých lužných lesov, nachádzal vytúžený pokoj popri stresujúcich chvíľach, ktoré prinášala práca vo vydavateľstve. V posledných rokoch prežil aj s manželkou obrovské nešťastie, keď za tragických okolností zahynul ich mladší syn. Ani vtedy však nedával pri stretnutiach so známymi a kamarátmi najavo žiaľ, ale ponoril sa ešte viac do práce a snažil sa vždy prinášať dobrú náladu a úsmev.

PhDr. Jozef Molitor (12. 11. 1951 – 11. 7. 2024). Foto: archív rodiny.

Na Molyho ako kolegu sa dalo vždy spoľahnúť: množstvo skúseností s tým majú nielen pracovníci Trnavskej univerzity, ale aj Vedy, vydavateľstva SAV, s ktorou pri vydávaní kníh z produkcie Trnavskej univerzity úzko spolupracoval. Spomínajú, že keď ho o niečo požiadali, vždy bol otvorený, ochotný pomôcť, snažil sa problémy riešiť čo najrýchlejšie, a keď niečo nešlo tak, ako by bolo treba, veci vysvetľoval, vždy pokojným spôsobom a s jemu príslovečným úsmevom. Ešte aj pri riešení vážnych záležitostí nechýbal jeho úsmev a snaha problém uľahčiť: keď nejde o život, nejde predsa o nič, hovorieval. Mal veľký zmysel pre humor, dokázal si robiť žarty aj sám zo seba a čo bolo najdôležitejšie, nikdy sa neurazil. Jeho charakteristickou črtou bolo, ako hovorili mnohí, čo ho poznali, že už pri prvom stretnutí mali vďaka jeho bezprostrednému prístupu pocit, že sa s ním poznajú odjakživa. Bude nám všetkým chýbať.

Česť jeho pamiatke!

Pavol Kršák

Rozlúčka so živou legendou

Ako listy jedného stromu

V rámci relaxu rád pracujem v záhrade a asi aj preto sa mi páči, keď sa nejaké ľudské spoločenstvo obrazne prirovná k listom jedného stromu. V obraznom ponímaní univerzitného stromu sú jeho listami všetci zamestnanci a študenti. Ako opadávajú listy stromu, tak aj na univerzite starší dlhoroční (ale niekedy i mladší a nie tak dlho pracujúci) zamestnanci odchádzajú a na ich miesta prichádzajú noví zamestnanci. Je to jav prirodzený a preto mnohé odchody zamestnancov nevzbudia širšiu pozornosť. Domnievam sa, že je slušné a pozorné, aby sme odchody niektorých ľudí, ktorí tu zanechávajú nezmazateľnú stopu, zaznamenali a vyjadrili im uznanie za ich prácu. Vďaka, že náš univerzitný časopis vytvára priestor, aby sme to mohli urobiť.

V auguste sme sa rozlúčili s Ing. Ľubomírom Krišicom. Dôslední pozorovatelia univerzitného života si zrejme všimli príspevok uverejnený 30. augusta 2024 na internetovej stránke. Bol to vlastne rozhovor, ktorý vyšiel v tomto časopise v roku 2018. V úvode internetového článku bola zmienka o ukončení jeho zamestnania na Trnavskej univerzite, ktorá končila slovom „Ďakujeme". Bolo to milé gesto, zrejme od PR oddelenia, no určite by bolo slušné a pozorné pripojiť k tomu aj niekoľko slov od jeho nadriadeného alebo riadiaceho manažéra univerzity. Vedúci zamestnanec rektorátu, ktorý pre univerzitu pracoval vyše 26 rokov, si zaslúži, aby odchádzal s uistením, že jeho úsilie si univerzita váži.

Odysea stavebného inžiniera na univerzite

Pracovný život kolegu Ľuboša na našej univerzite sa začal odvíjať pred začiatkom milénia, keď univerzita vlastnila iba jednu budovu, aj tá bola v neutešenom stave. Ako vedúci technického úseku sa stal hybnou silou rekonštrukcií všetkých univerzitných budov, a tých je v súčasnosti šesť. K budove rektorátu postupne pribúdali rekonštrukcie pedagogickej fakulty, právnickej fakulty, fakulty zdravotníctva a sociálnej práce,

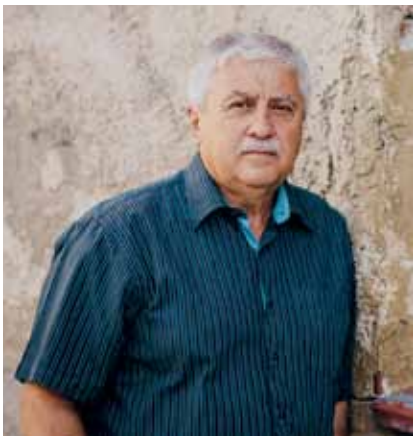

budovy Adalbertinum a kompletná výstavba študentského domova. Kto aspoň okrajovo rozumie oblasti investičnej výstavby a má skúsenosti s financovaním verejných inštitúcií, dokáže si prestaviť, aká neľahká je náplň práce v tejto funkcii. Musíte mať príslušné znalosti a celý rad zručností. Musíte byť hlavne skúseným stavebným inžinierom, rozumieť stavebnej projektovej dokumentácii, podieľať sa na verejnom obstarávaní, rokovať so všetkými úradmi v rámci stavebných konaní, rokovať s projektantami, zastať funkciu stavebného dozoru, pripravovať odborné podklady k dôležitým rozhodnutiam riadiacich manažérov univerzity a v neposlednom rade plniť si všetky povinnosti vedúceho zamestnanca univerzity. Uvedené činnosti vyžadujú od zamestnanca okrem odbornosti aj sústredenie, vytrvalosť, zanietenosť a tiež schopnosť vychádzať s ľuďmi. Človeku s takými vlastnosťami sa zvykne hovoriť, že je „srdciar", pretože vytrvalo prekonáva prekážky a ide za ušľachtilým cieľom aj vtedy, keď by to rozum už najradšej vzdal. Toto označenie však neznamená, že každú situáciu, hlavne problémovú, vyrieši vždy srdečne a milo. Aj nášmu Ľubošovi sa občas stalo, že sa nahneval, keď veci nešli, ako mali. Ale takýto, väčšinou pochopiteľný a spravodlivý hnev mal uňho iba krátke trvanie, zväčša do nájdenia uspokojivého riešenia problému.

Zanechaná stopa

Vo svojej funkcii Ľuboš spolupracoval s manažérmi a komunikoval s mnohými riadnymi zamestnancami na všetkých súčastiach univerzity. Podstatnou mierou sa zaslúžil o to, že vo všetkých rekonštruovaných univerzitných budovách majú zamestnanci vytvorené príjemné pracovné prostredie. Veľkým projektom s prívlastkom nekonečný príbeh bola výstavba študentského domova. Tomuto snu viacerých rektorov, ktorý sa v istom čase javil ako nerealizovateľný, sa odborne venoval dlhých 10 rokov. Riadil zabezpečenie projektovej dokumentácie, následne začatie prác, so smútkom riešil prerušenie výstavby na niekoľko rokov, inicioval prepracovanie projektu, spolupracoval na získaní finančných prostriedkov z európskych štrukturálnych fondov, pozorne dozeral na dokončenie výstavby a tešil sa pri odovzdaní budovy do užívania. Ľuboš by určite vedel dlho a pútavo rozprávať, akým výzvam a problémom čelil

Ľ. Krišica (prvý zľava) s kolegami a prednášajúcimi na kolokviu o budovách TU v roku 2018. Foto: Barbora Likavská.

pri všetkých investičných akciách univerzity. Mal som tú možnosť viackrát ho vypočuť, ako jeho búrlavá vŕba, a aspoň sčasti spoznať problémy, ktorým čelil a väčšinou sám vyriešil. Keď klesal na duchu, snažil som sa ho povzbudiť tým, že pekné univerzitné budovy a ich okolie sú a dlho budú nezmazateľnou vizitkou jeho práce, ktorú ocenia nielen naši zamestnanci ale aj obyvatelia Trnavy, či návštevníci mesta.

Aj niečo iné ako stavebná činnosť

U nášho kolegu Ľuboša bola odborná práca veľmi elegantne skĺbená s pozitívnymi ľudskými vlastnosťami. Na výjazdových poradách alebo výletoch sme zažili jeho humor, hru na gitaru a ocenili sme jeho športového ducha. Práve jeho zanietenosť pre šport nás v roku 2004 spojila pri myšlienke založiť tradíciu univerzitných športových dní. Podarilo sa nám zorganizovať 17 ročníkov celouniverzitných športových podujatí, na ktorých medzi sebou súťažili študenti i zamestnanci zo všetkých súčastí univerzity. Tradičnými športami boli futsal mužov, basketbal alebo volejbal žien a stolný tenis mužov i žien. Ľuboš hral v úvodných ročníkoch v zamestnaneckom futsalovom tíme a pravidelne v stolnotenisovom turnaji. V oboch športoch bol dôstojným súperom oveľa mladším študentom. V dvoch ročníkoch sme nominovali univerzitný florbalový tím, ktorý hral s profesionálnymi tímami a boli to vydarené súboje. V roku 2013 sa nám s veľkou pomocou vtedajšej prorektorky doc. Ľubice Ilievovej a jej synov podarilo vytvoriť univerzitný hokejový tím, ktorý sa zúčastnil na 1. ročníku hokejového turnaja univerzít. Všetky trofeje a ocenenia pre víťazov vyberal Ľuboš, pretože mal aj isté umelecké vlohy. Na univerzitnom webovom sídle je historický prehľad všetkých ročníkov Športových dní TU. Obdobie poznačené pandémiou COVID-19 prerušilo založenú tradíciu, ktorú sa v súčasnosti snaží obnoviť Študentská rada TU. Na tomto mieste sa nedá nespomenúť, že Ľuboš je prezidentom futbalového klubu TJ Slavoj Boleráz, ktorý už niekoľko rokov úspešne pôsobí v majstrovstvách západoslovenského regiónu (IV. liga). Pred dvoma rokmi tento klub v Slovenskom pohári odohral veľmi vyrovnaný zápas so slávnym Spartakom Trnava a prehral s ním až na pokutové kopy. Funkcia prezidenta dedinského futbalového klubu nie je reprezentatívnou funkciou. Je to dennodenná zanietená a obetavá práca, ktorú zvládne len skúsený „srdciar".

Myšlienka na záver

Sú ľudia, zanechávajúci za sebou jasné, niekedy až hmatateľné stopy svojej práce a majú šťastie, že sa stávajú legendami ešte počas svojho života. Napriek tomu, že Ľuboš bol nepedagogickým zamestnancom, teda nepatril do akademickej obce univerzity, nepovažujem za nezaslúžené nazývať ho živou legendou Trnavskej univerzity. Pre výnimočných pedagógov, vedeckých, výskumných a umeleckých zamestnancov i študentov má univerzita zavedené ocenenia. Pre výnimočných nepedagogických zamestnancov nemá žiadne podobné ocenenie. Mám sen, že raz bude možné na Trnavskej univerzite udeliť špeciálnu cenu aj výnimočnému nepedagogickému zamestnancovi. Hádam sa v histórii Trnavskej univerzity nájde nepedagogická osobnosť, podľa ktorej by mohla byť cena pomenovaná. V predchádzajúcich vetách som vyjadril svoje spomienky na človeka, ktorého ja považujem za jedného z prvých kandidátov na takéto ocenenie. Ak aj podobné ocenenie nepríde, mnohým ľuďom na univerzite zostane Ľuboš v pamäti ako človek, pri ktorom sa dobre cítili a radi ho ešte stretnú.
Niekedy je ten spomínaný sen taký hlboký, že v ňom vidím niekoľkých vysokoškolsky vzdelaných nepedagogických zamestnancov, ktorí sú členmi Akademického senátu Trnavskej univerzity, ako rokujú spolu s pedagógmi a študentami o zásadných stratégiách a cieľoch univerzity. S Ľubošom sme si často vraveli, že veľa z toho, čo je našou súčasnou realitou, bolo najskôr iba snom.

Jozef Koricina

Ľuboš Krišica v úlohe moderátora Športového dňa TU 2018. Foto: Jozef Koricina.

Deň Trnavskej univerzity 2024

V stredu, 18. septembra 2024 sa pod záštitou rektora Trnavskej univerzity v Trnave uskutočnil 17. ročník športovo-turistického podujatia Deň Trnavskej univerzity. Za slnečného počasia po dlhých upršaných dňoch sa stovka zamestnancov TU s elánom vybrala do rázovitej kopaničiarskej obce Prašník. V obci nás úctivo privítal starosta obce p. Milan Mozolák a geológ Tomáš Fuksi.
Predstavili nám obec Prašník, ktorá sa nachádza v severovýchodnej časti Malých Karpát pri sútoku potokov Holeška a Podkylava. Najstaršie osídlenie oblasti bolo zistené už v staršej dobe kamennej v jaskyni Veľká pec, ktorá je zachovaná doteraz.
Veľkou pýchou obce je expozícia pod názvom Príbeh hornín a skamenelín z Prašníka, ktorá je umiestnená v priestoroch Obecného úradu. Súčasťou expozície je aj geologická knižnica, do ktorej daroval literatúru Štátny geologický ústav Dionýza Štúra. Túto expozíciu sme mali možnosť navštíviť a môžem potvrdiť, že hrdosť občanov je na mieste.
Potom sme sa už rozdelili do dvoch skupín a absolvovali sme časť turisticko-náučného chodníka Pustá Ves – Klenová s informačnými prvkami, ktoré nám priblížili krásy Brezovských Karpát. Pod vedením T. Fukciho sme mali možnosť vyskúšať si prácu s paleontologickým kladivom, ktoré sa používa na zber skamenelín. Niektorí účastníci mali šťastie a odniesli si úlomky skamenelín domov.
Cieľom oboch skupín bolo rekreačné stredisko Dúbrava, kde sme si pochutili na pripravenom občerstvení. Podujatie bolo veľmi vydarené, všeobecne vládla výborná atmosféra do neskorých večerných hodín, čo prispelo k budovaniu identity Trnavskej univerzity v Trnave.

Daniela Ladvenicová

KreativEU – Skutočne Európska Univerzita

KreativEU (Knowledge & Creativity European University) predstavuje jedinečnú alianciu inštitúcií vysokoškolského vzdelávania v celej Európe s cieľom vytvoriť plne európsku univerzitu, ktorá do centra vzdelávania kladie tvorivý potenciál odvodený z európskeho kultúrneho dedičstva, výskum a prenos znalostí naprieč európskym priestorom. Partneri, ktorí sa zaviazali k dlhodobej inštitucionálnej, štrukturálnej a strategickej spolupráci, budú spoločne implementovať ambicióznu, no zároveň inkluzívnu víziu premeny štúdia kultúry, identity, pamäti a dedičstva v prospech spoločnosti.

Na týchto pevných základoch bude KreativEU poskytovať inovatívne koncepty, metódy a prístupy na riešenie súčasných aj budúcich výziev, čím prispeje k udržateľnej a harmonickej budúcnosti komunít a životného prostredia. Komplexná stratégia sa snaží vštepiť hlboké ocenenie pre súhru kultúrneho a ekologického dedičstva, čím sa aliancia stáva katalyzátorom pozitívnej transformácie v miestnych, regionálnych a globálnych doménach.

V roku 2021 KreativEU odštartovalo svoju činnosť prvými medzinárodnými brainstormingovými stretnutiami. Už v apríli 2021 malo konzorcium KreativEU silné bilaterálne prepojenia medzi siedmimi univerzitami v celej Európe – Polytechnic University of Tomar (Portugalsko – koordinátor aliancie); D. A. Tsenov Academy of Economics (Bulharsko); University of South Bohemia in České Budějovice (České Budějovice); University of Camerino (Taliansko); Valahia University of Târgoviște (Rumunsko); Trnavská univerzita v Trnave (Slovensko) a Adana Alparslan Türkeş Science and Technology University (Turecko). Spojil ich spoločný záväzok ku kľúčovým európskym hodnotám – vrátane ochrany ekokultúrneho dedičstva, digitalizácie a starostlivosti o životné prostredie. Vytvorenie konzorcia deklarovalo úprimnú snahu o spoločné vysokoškolské vzdelávanie a výskumné úsilie v súlade s menovanými princípmi. Formalizácii konzorcia predchádzali rôzne stretnutia. Polytechnická Univerzita v Tomare z Portugalska sa stala ústredím pre stretnutia v septembri 2022 aj v októbri 2023. Práve tu sa vytvorili základy pre vývoj konzorcia a posilnilo sa odhodlanie presadzovať spoločné ciele. Následné stretnutia v Adane, Českých Budějoviciach, Svishtove, Trnave, Târgovişti a Camerine túto základnú myšlienku upevnili. Zmiešaný intenzívny program vo Svishtove a Chifliku v septembri 2023 demonštroval odhodlanie konzorcia podporovať odbornosť pri písaní úspešných návrhov projektov pre inštitúcie vysokoškolského vzdelávania. Bilaterálne dohody a multilaterálne dohody Erasmus+ spolu s integráciou akademikov a študentov podčiarkli silu tejto aliancie a odštartovali množstvo konferencií a seminárov.

Vo výzve Erasmus+ v roku 2023 predložilo sedem vysokých škôl silný návrh KreativEU, ktorý pod vedením Polytechnickej univerzity v Tomare získal 81 bodov a pečať excelentnosti, no nebolo ho možné napriek pozitívnemu výsledku financovať. V roku 2024 bol návrh KreativEU revidovaný tak, aby sa zohľadnili pripomienky v súhrnnej hodnotiacej správe. Po stretnutí v októbri 2023 v Tomare sa konzorcium rozšírilo na jedenásť vysokých škôl o Univerzitu v Greifswalde (Nemecko), Univerzitu aplikovaných vied v Brede (Holandsko), Technickú univerzitu v Opole (Poľsko) a Univerzitu Södertörn (Švédsko). V decembri 2023 Aliancia KreativEU podporila ešte užšie zapojenie študentov prostredníctvom organizácie

jedenástich národných fokusových skupín a jednej medzinárodnej skupiny. Účelom národných fokusových skupín bolo zaznamenať vnímavosť študentov voči Aliancii KreativEU a zachytiť podstatné odporúčania na základe študentskej perspektívy. Účelom medzinárodnej fokusovej skupiny bolo zhromaždiť konkrétnu spätnú väzbu o každom pracovnom balíku a špecializovaných aktivitách. Okrem toho sa do aktivít zapojilo viac ako 100 zainteresovaných strán (vrátane štátnych a miestnych múzeí a kultúrnych orgánov) v pozícii pridružených partnerov a evidujú sa ďalší záujemcovia, ktorí sa chcú k aliancii pridať počas ďalších rokov. Mesto České Budějovice, ktoré bolo označené za európske mesto kultúry pre rok 2028, formalizovalo spoluprácu s KreativEU prostredníctvom Listu o spolupráci.

K významným aktivitám konzorcia patrilo zabezpečenie finančných prostriedkov EÚ vo výške 400 000 EUR pre projekt HERITAGE GAME (2024 – 2026), do ktorého sa zapojili všetky spomínané vysoké školy. Tento projekt skúma použitie gamifikačných nástrojov na ochranu dedičstva so zameraním na komunitné prístupy pre územia s nízkou hustotou. Pravidelné vedecké konferencie, stretnutia s miestnymi orgánmi a založenie spoločného UNITWIN v rámci UNESCO deklarovali záväzok konzorcia k akademickej a regionálnej spolupráci.

Vo vyhlásení o spoločnej misii KreativEU je uvedené:

„Do roku 2034 si želáme, aby sa z KreativEU stala:

• Vynikajúca sieť vysokoškolského vzdelávania, ktorá kladie kreativitu do jadra svojich prierezových aktivít, je otvoreným a inovatívnym priestorom pre mobilitu, pomáha prekonávať predpojaté vízie regionálnych a národných identít a kultúr a chce dosiahnuť tvorivejšiu, zjednotenejšiu a silnejšiu Európu.

• Plnohodnotná európska univerzita so spoločným cieľom podporovať vzdelávanie, inovácie a výskumné aktivity na vysokej úrovni v multidisciplinárnej oblasti kultúrneho dedičstva, čím sa posilní ústredná úloha Európy ako svetového lídra v ochrane svetového kultúrneho a prírodného dedičstva.

• Nadnárodná aliancia založená na zapojení regionálnych a miestnych ekonomických, sociálnych a kultúrnych aktérov a zainteresovaných strán a na prístupe založenom na výzvach zameraných na digitálne, udržateľné a kreatívne postupy aplikované na kultúrne dedičstvo.

• Príkladná aliancia pri vykonávaní politickej agendy EÚ na riešenie veľkých spoločenských výziev a na prekonanie rozdielov v digitálnych zručnostiach v rámci EÚ, založenej na bohatej kultúrnej rozmanitosti Európy, čím sa posilňuje globálna úloha a vedúce postavenie EÚ.

• Nadnárodná aliancia zameraná na posilnenie európskeho rozmeru a spôsobu života podporou tolerancie, rovnosti a rozmanitosti, otvorenosti a kritického myslenia, demokratických praktík a flexibilnej a atraktívnej akademickej, výskumnej, podnikateľskej a umeleckej kariéry pre odolnú Európu, slúžiacu obom spoločnostiam a hospodárstvo."

S alianciou KreativEU sa bude vzdelávať nová generácia občanov EÚ, ktorí spolupracujú naprieč kultúrami, hranicami, jazykmi, odvetviami a disciplínami. Od študentov z KreativEU sa očakáva, že budú lídrami zmeny a realizátormi spoločenskej transformácie. Aliancia dosiahne túto víziu vytvorením európskeho kampusu KreativEU Heritage, ktorý prepojí priestory a miesta so znalosťami, kreativitou, vzdelávaním, výskumom a inováciami.

V júli 2024 boli zverejnené výsledky hodnotenia výzvy pre Európske univerzity a KreativEU sa stala jednou z úspešných aliancií pre rok 2024. Tento úspech predstavuje pre Trnavskú univerzitu v Trnave novú perspektívu rozvoja internacionalizácie a podpory medzinárodných aktivít tak v oblasti vzdelávania, ako i v oblasti vedy, výskumu a inovácií.

V dňoch 25. – 28. septembra 2024 sa uskutočnilo pracovné stretnutie na pôde partnerskej Södertörn Univerzite vo Švédsku, kde bol predstavený organigram aliancie a definovali sa ďalšie kroky po podpise grantovej zmluvy. Účastníci pracovali v ôsmich skupinách podľa pracovných balíkov. Trnavská univerzita bude spolu so Södertörn Univerzitou koordinovať všetky mobility v rámci aliancie. Cieľom výmenných pobytov v rámci aliancie KreativEU bude poskytnúť študentom, výskumníkom, učiteľom, ale aj administratívnym pracovníkom možnosti nadnárodných mobilít, ktoré budú trvalo udržateľné a doplnia existujúce programy Erasmus+. Mobilitné programy podporujú vzájomné prepojenie kultúr a odborných znalostí, pričom sa kladie dôraz na fyzické aj virtuálne výmeny. Aliancia chce do roku 2028 zapojiť do svojho programu 50 % všetkých svojich študentov a veľké množstvo zamestnancov z partnerských univerzít, čím vytvorí centralizovaný systém na ich monitorovanie a realizáciu Viac informácií: http://www.kreativeu.ipt.pt/.

Dana Masaryková

Rektor Södertörn univerzity profesor Gustav Amberg, prorektor Dr. Nils Ekedahl a zástupkyne TU: Dana Masaryková, Eva Matejovičová a Mária Hercegová. Foto: Kristina Sahlén.

Prvá spoločná Detská univerzita

Prvá spoločná Detská univerzita – organizovaná Trnavskou Univerzitou v Trnave, Univerzitou sv. Cyrila a Metoda v Trnave a občianskym združením Lifestarter – nás len utvrdila v tom, že deti majú záujem vzdelávať sa, rozvíjať svoju kreativitu, a to aj v čase školských prázdnin. V týždni od 1. do 4. júla 2024 ich čakalo množstvo zaujímavých vzdelávacích aktivít, ktoré otvorila v pondelok 1. júla slávnostná imatrikulácia na pôde Trnavskej univerzity. Po krátkej prehliadke priestorov univerzity deti strávili aktívne popoludnie s kolegyňou z Filozofickej fakulty TU a venovali sa archeológii. Absolvovali aj prehliadku mesta, ktorú zabezpečil Ústav dejín TU.

Druhý deň Detskej univerzity patril objavovaniu sveta médií a hier na UCM. V redakcii magazínu Atteliér deti diskutovali o dezinformáciách, v gaming hube si vyskúšali nové online hry, v štúdiu FMK TV sa postavili pred kameru aj do réžie, v učebni grafiky si vytvorili vlastné plagáty v Canve. V štúdiu Aetter dokonca nahrali spoločný reklamný spot.
Počas tretieho dňa bola realizovaná návšteva Pedagogickej fakulty TU. Deti sa zúčastnili aktivít na katedre pedagogiky výtvarného umenia, navštívili biologické laboratóriá, učili sa základy posunkového jazyka a tiež sa dozvedeli viac o separovaní odpadu. Súčasne mali možnosť odreagovať sa pri hudobných aktivitách a posilniť svoje jazykové zručnosti v spolupráci s katedrou anglického jazyka a literatúry.
Fakulta sociálnych vied UCM bola zodpovedná za program počas záverečného dňa Detskej univerzity. Ráno sa začalo diskusiou a následnými ukážkami prvej pomoci, potom svoju činnosť predstavili hasiči a policajní psovodi. Praktické aktivity zavŕšili kreatívne: výrobou hlinených dukátov.
Popoludnie posledného dňa sa konali slávnostné promócie, účastníkom boli odovzdané absolventské diplomy. Organizácia tohto podujatia bola pozitívne hodnotená nielen deťmi, ale aj rodičmi, ktorí ocenili záujem univerzít a občianskeho združenia Lifestarter venovať sa deťom aj počas školských prázdnin.
Osobitné poďakovanie patrí dobrovoľníkom a dobrovoľníčkam z radov študentov, a tiež Fakulte zdravotníctva a sociálnej práce TU za zabezpečenie profesionálnej zdravotnej starostlivosti počas celého trvania podujatia. Veríme, že v budúcom ročníku bude ponuka univerzít ešte bohatšia a osloví ďalšie deti, ktoré budú mať záujem stráviť svoj voľný čas cestou za poznaním.

Dana Masaryková
Foto: Barbora Likavská

Margaréta Kačmariková ocenená medailou MUDr. Ivana Stodolu 2024

Deväť erudovaných odborníkov z rôznych oblastí verejného zdravotníctva sa v roku 2024 stalo laureátmi Plakety MUDr. Ivana Stodolu. Ich oceňovanie bolo súčasťou vedeckej konferencie s medzinárodnou účasťou: 42. Dni zdravotnej výchovy MUDr. Ivana Stodolu. Záštitu nad odbornou konferenciou prevzala MUDr. Tatiana Červeňová, hlavná hygienička SR.

Ocenenie udelili docentke Margaréte Kačmarikovej, ktorá dlhodobo pôsobí na Fakulte zdravotníctva a sociálnej práce TU. Zameriava sa najmä na problematiku výživy, zdravého životného štýlu a podporu zdravia pre hygienu detí a mládeže. Je spoluzakladateľkou Centra podpory a ochrany zdravia na katedre verejného zdravotníctva. Podieľa sa na riešení domácich a zahraničných projektov. Pravidelne sa zúčastňuje zahraničných mobilít v rámci programu Erasmus+. Je riadnou členkou Vedeckej rady FZaSP TU. Taktiež členkou: Slovenskej lekárskej spoločnosti – Spoločnosti hygienikov Bratislava, Slovenskej lekárskej spoločnosti – Sekcie hygienikov výživy.
Osobnosti, ktorým hlavná hygienička SR spolu s prezidentom Slovenskej spoločnosti sociálneho lekárstva udelili ocenenie, sa podieľali na inováciách v oblasti informatiky vo verejnom zdravotníctve či výskumoch v oblasti ochrany pred ionizujúcim žiarením. Išlo tiež o uznávaných odborníkov v oblasti hygieny detí a mládeže a špecialistov, ktorí sa dlhodobo venujú epidemiológii infekčných, ako aj neprenosných chorôb i prevencii a podpore zdravia. Ocenené osobnosti pôsobia vo výskume duševného zdravia alebo v regiónoch zlepšujú životný štandard miestnych obyvateľov.

Doc. Ing. Margaréta Kačmariková, PhD., MPH, laureátka Plakety MUDr. Ivana Stodolu. Foto: Michal Rafajdus.

web.fzsp.truni.sk

Novou nositeľkou medaily rektora Trnavskej univerzity je univerzitná profesorka Marta Dobrotková

Pri príležitosti okrúhleho životného jubilea Trnavská univerzita v Trnave ocenila bývalú dekanku filozofickej fakulty, profesorku Martu Dobrotkovú medailou rektora Trnavskej univerzity a pamätnou listinou. Udelil jej ju poverený rektor Trnavskej univerzity v Trnave, profesor Miloš Lichner, SJ 16. septembra 2024.

Vysokoškolská pedagogička a historička, univerzitná profesorka Marta Dobrotková sa narodila v roku 1954 v Bobote. Na pôde Trnavskej univerzity v Trnave, na Katedre histórie Filozofickej fakulty pôsobí ako interná pedagogička od roku 1996.
Je uznávanou osobnosťou vo svojom odbore. Po dlhé roky organizuje a podieľa sa na riešení vedeckovýskumných projektov, publikuje doma i v zahraničí, organizuje konferencie a vedecké podujatia. Je členkou viacerých redakčných rád vedeckých časopisov, vedeckých rád a grémií. Ako odborníčka na slovenské dejiny 19. a 20. storočia, dejiny Slovákov v zahraničí, regionálne dejiny Trnavy a okolia a pomocné vedy historické, publikuje vedecké a odborné práce, ktorými reprezentuje Filozofickú fakultu i celú Trnavskú univerzitu. Jej organizačné a komunikačné schopnosti prirodzene vyústili do pôsobenia vo viacerých funkciách; v rokoch 2005 – 2008 bola vedúcou katedry histórie, v rokoch 2006 – 2008 prodekankou filozofickej fakulty pre vedu a výskum, v rokoch 2008 – 2016 dekankou Filozofickej fakulty Trnavskej univerzity v Trnave. Od roku 2008 dodnes pôsobila a pôsobí ako garantka viacerých študijných programov, v súčasnosti ako garantka študijného programu učiteľstvo histórie v kombinácii (I. a II. stupeň).
Trnavská univerzita ocenila jej pôsobenie viackrát, naposledy v roku 2022, keď jej rektor Trnavskej univerzity v Trnave udelil Cenu Martina Palkoviča za vynikajúce výsledky v pedagogickej činnosti.

Prodekanka FF TU Zuzana Lopatková, dekan Erik Hrnčiarik, ocenená profesorka Marta Dobrotková a poverený rektor TU Miloš Lichner. Foto: Barbora Likavská.

Zuzana Lopatková

Naša Právnická sa stala najlepšou študentskou fakultnou organizáciou v roku 2023

Študentská rada vysokých škôl každý rok oceňuje študentské organizácie za ich prínos pre študentov. Oceňuje tri najlepšie univerzitné študentské organizácie a zároveň aj spolky na fakultnej úrovni. Minulý rok sa na TU usmialo šťastie na univerzitnej úrovni, keď ŠR TU získala 2. miesto za svoju dlhoročnú, kreatívnu a zmysluplnú činnosť. Tento rok si študentská organizácia právnickej fakulty – Naša Právnická odniesla suverénne prvenstvo.
Písal sa rok 2021, keď v hlave študenta Patrika Ondrejecha a niekoľkých ďalších skrsla myšlienka založiť spolok, ktorý by tu bol pre študentov aj pomimo vyučovacieho procesu. Ich cieľom bolo, aby sa študenti poznávali aj mimo prednášok, no hlavne medzi ročníkmi a mali možnosť prežívať spoločne aj iné momenty, ako tie v prednáškových sálach. Vďaka úsiliu zakladajúcich študentov už o pár mesiacov neskôr sa konalo prvé študentské posedenie, na ktorom starší študenti odovzdávali skúsenosti či rady do ďalšieho semestra mladším.
Naša Právnická sa stala plnohodnotným partnerom dialógu na fakulte a spolu s vedením sa stále snaží spríjemňovať aj fakultný život počas výučbového procesu.
A aký to bol pocit pre zakladateľa? „Bol to nesmierny pocit zadosťučinenia hlavne kvôli tomu, že toto združenie vznikalo v čase, keď som mal pocit, že na fakulte nie je veľa možností mimo akademického vyžitia pre študentov a naozaj za krátku dobu sa nám podarilo vytvoriť niečo, čo získalo celoslovenské ocenenie... Doteraz mám fantastický pocit z toho, že všetko to úsilie, ktoré sme vynaložili pri doterajších eventoch, padlo na úrodnú pôdu... Naozaj neopísateľný okamih, ktorý ma dojal," odpovedal P. Ondrejech.

S ocenením pre najlepšiu študentskú organizáciu za rok 2023 v kategórii fakultných študentských organizácií (zľava): Peter Jarábek, Patrik Ondrejech, Matej Papp, Sebastián Farský a Martin Slatina. Foto: Soňa Švihranová.

Andrea Mičudová

Povolanie sestra – ušľachtilé poslanie

Pohľady a postoje študentiek ošetrovateľstva FZaSP TU Tamary Magulovej a Ivany Mikulovej približuje profesorka Ivica Gulášová

Pani profesorka Ivica Gulášová, garantka II. stupňa študijného programu ošetrovateľstvo, nás – študentky magisterského štúdia – nedávno oslovila, či by sme nemali záujem prispieť do nášho časopisu. Obe pracujeme v nemocnici a zároveň študujeme v poslednom ročníku, čo je samo osebe náročné, a tak sme sa témou a formou príspevku inšpirovali. Pani profesorka nám vysvetlila, že by bolo podnetné a zaujímavé pripraviť akúsi sebareflexiu a úvahu o minulosti, prítomnosti či budúcnosti nášho štúdia, povolania sestry a podobne. Pripravila nám otázky, ktoré sme spolu upravili a zanalyzovali pri osobných stretnutiach. Bolo to príjemné spestrenie nášho „študentského života" odhaliť naše skúsenosti, postoje a názory. Vznikol tak rozhovor, kde na otázky odpovedáme buď každá samostatne, alebo spoločne.

Prečo ste sa rozhodli pre toto povolanie?

Ivana: Od malička som, prirodzene, chcela pomáhať ľuďom. Empaticky som sa vždy snažila porozumieť ľuďom v rôznych situáciách. Vždy som si spontánne vedela vybudovať dôveru, a tak sa mi ľudia ľahšie zdôverili s ich problémami a obavami. Pacient sa cíti v nemocnici zraniteľný a potrebuje byť vypočutý, rešpektovaný a pochopený. A práve to bolo mojou motiváciou k výberu povolania – aby som mohla pomáhať pacientom ľudským prístupom a zároveň dopomôcť k zlepšeniu ich zdravia ošetrovateľskou starostlivosťou. Moje štúdium na strednej škole spočívalo v jazykoch, keďže som študovala na bilingválnom gymnáziu. Práve preto boli moji najbližší prekvapení, keď som sa rozhodla pre úplne iný odbor. Neľutujem svoju voľbu, aj z dôvodu, že môžem poskytnúť vysvetlenie ošetrovateľských intervencií pacientovi inej národnosti. Ťažie bolo pre mňa odísť od rodiny do Trnavy, kde momentálne aj žijem už piaty rok z dôvodu štúdia a práce, keďže pochádzam z veľkej rodiny. Avšak moje rozhodnutie nikdy nebudem ľutovať, mám rada život v Trnave, práca a univerzita mi dala nesmierne množstvo skúseností, z ktorých budem čerpať, kdekoľvek budem.

Tamara: Ako väčšina „pubertiakov" som počas štúdia na gymnáziu nemala žiadny väčší záujem a rozhodnutie, čo chcem v živote robiť, som odsúvala. Študovala som na Gymnáziu Angely Merici v Trnave a nakoľko sa mi rovnako nechcelo odchádzať z rodnej Trnavy, rozhodla som sa tu zostať. Vlastne som sa posunula iba o uličku ďalej. ☺ Rozhodovala som

Ivana Mikulová

sa najskôr medzi pedagogickými odbormi a neskôr zdravotníctvom. Pravdepodobne aj vďaka tomu, že som od malička vyrastala v tomto prostredí, vybrala som si povolanie sestry. Dostávala som otázky typu, či som si naozaj istá, že chcem ísť touto

Tamara Magulová

cestou, že som z gymnázia a môžem si vybrať čokoľvek, no napriek tomu ma to neodradilo. Netušila som však, čo všetko ma čaká, ale zároveň som videla od mamy, rovnako sestry, ako často dokáže ľudí uspokojiť iba milé, úprimné slovo a malá rada či pomoc. Bolo to a stále je náročné, ale zároveň krásne obdobie plné nových skúseností a zážitkov. Srdečná a úprimná vďaka patrí všetkým pedagógom či mentorkám na praxi, s ktorými sme mali tú česť sa stretnúť počas štúdia. Len vďaka nim sme takými sestrami, akými sme chceli byť.

Čo ste očakávali od svojho budúceho povolania pri rozhodovaní o jeho výbere?

Pred nástupom na vysokú školu sme si predstavovali prácu v nemocnici trocha inak. Počas štúdia sme sa stretli s rôznymi sestrami či inými zdravotníckymi pracovníkmi, ktorí sa nie vždy správali tak, ako by sa mali. Mnoho študentov mohlo práve toto správanie na oddeleniach odradiť v ich ďalšom štúdiu, čo považujeme za veľkú škodu. Začiatky, či už na pôde univerzity alebo v klinickej praxi neboli „malina", no napriek tomu sme sa nevzdali, vzájomne sme sa podporovali a pokračovali ďalej. Stretli sme sa, samozrejme, aj s viacerými ochotnými sestrami, ktoré nás zobrali medzi seba a snažili sa nám odovzdať svoje skúsenosti a poznatky. Bolo nám jasné, že praxou nadobudneme najviac skúseností, ten pocit strachu z nepoznaného tam však stále bol. Očakávali sme príjemné pracovné prostredie a taktiež sme očakávali prácu, ktorá bude vyhovovať našim záujmom a hlavne hodnotám, ktoré máme v sebe stanovené.

Čo očakávate teraz?
Človek sa učí neustále. Prichádzajú nové možnosti, z ktorých sa budeme snažiť vyťažiť čo najviac skúseností, ktoré nám pomôžu v ďalšom profesijnom, osobnostnom a kariérnom raste.

Ako a v čom sa splnilo/nesplnilo, resp. v čom ešte neviete posúdiť naplnenie/nenaplnenie vlastných predstáv?
Naše očakávania a predstavy sa čiastočne splnili. S naberajúcimi skúsenosťami sme viac sebavedomejšie a vieme riešiť rôzne situácie aj samostatne. Vieme vychádzať z vlastných skúseností – ako sme sa cítili na bakalárskom stupni. A práve preto sa snažíme zapojiť študentov na praxi do odborných výkonov a ukázať im, že ich prax má zmysel a že si vážime ich pomoc. Možno nie vždy reagujeme správne, pretože každý človek môže mať horší deň, ale napriek tomu, že sme si prešli praxou, akou momentálne prechádzajú aj noví študenti, myslíme si, že nás chápu a rešpektujú zároveň, a naopak, aj my ich.
V neposlednom rade by sme rady spomenuli, že máme možnosť ďalšieho zdokonaľovania prostredníctvom rôznych seminárov či konferencií, na ktorých sa rady zúčastňujeme, keď je to možné. Na druhej strane, za týmito seminármi, konferenciami musíme cestovať, čo je pre nás menšia nevýhoda, hlavne z časového hľadiska.

Čo vás najviac prekvapilo a prekvapuje v pozitívnom zmysle?
Ivana: Naozaj ma prekvapuje, že aj popri práci mám možnosť v štúdiu ďalej pokračovať na magisterskom stupni a sú mi aj prispôsobené podmienky na štúdium.

Čo vás najviac prekvapilo a prekvapuje v negatívnom zmysle?
Ivana: V negatívnom zmysle ma prekvapilo najmä to, že zrazu s nástupom do práce boli na mňa kladené veľké nároky. Zistila som, že ošetrovateľstvo nie je len o „ošetrovaní", ale sestra je zahltená množstvom administratívnej práce, kde potom ostáva menej času práve pre pacienta, respektíve na úkor pacienta a času tráveného s ním.
Tamara: Práca sestry si vyžaduje určitú flexibilitu a schopnosť prispôsobiť sa rôznym situáciám. Často sa môžu objaviť neočakávané udalosti alebo zmeny, ktoré vyžadujú okamžitú zmenu priorít a reakciu. Ako už spomína Ivanka, aj napriek práci je nám umožnené pokračovať v štúdiu naďalej, čo rešpektujú naše nadriadené a podporujú nás v tom.

Čo vás najviac teší, uspokojuje, čo naopak hnevá?
Najviac nás teší, ak pacienti úprimne poďakujú. Vtedy môžeme cítiť, že naša práca má naozaj zmysel. Nie vždy ide len o ošetrovanie či iné odborné činnosti, ale často stačí úprimný úsmev, dotyk alebo slovo, ktoré práve potrebujú počuť. Keď vidíme, že to pomohlo, odchádzame domov s krásnym pocitom, že sme čo i len maličkosťou pomohli pacientom, pre ktorých to pritom znamenalo tak veľmi veľa.

Počas práce na oddelení vo fakultnej nemocnici

Ako ste sa adaptovali na štúdium?
Nemôžeme tvrdiť, že štúdium bolo ľahké, najmä vďaka nespočetnému množstvu hodín praxe na oddeleniach a rovnako teoretickej výučby, no zvládli sme to. Už v prvom ročníku sme si vytvorili neformálne kamarátstvo 7 dievčat, bez ktorých by sme si nevedeli predstaviť celé naše štúdium. Niekto by nás pokojne mohol pomenovať aj SEDEM STATOČNÝCH. Podporujeme sa od prvého ročníka, spolupracujeme a pomáhame si počas štúdia, ako aj mimo neho. Študujeme spolu všetky aj na magisterskom stupni a je to na nezaplatenie. Vždy sa máme na koho spoľahnúť, sme tu jedna pre druhú. Aj tomuto vďačíme našej univerzite, pretože toto kamarátstvo bude pravdepodobne trvať už navždy. A navyše zdravotníci – teda aj sestry – musia, alebo by mali, vždy spolu držať ako jeden pevný tím.

Ako ste sa adaptovali na povolanie sestry (na tom-ktorom pracovisku)?
V priebehu celého bakalárskeho stupňa sme mali možnosť nahliadnuť na každé oddelenie v rámci Fakultnej nemocnice v Trnave. Každá sme iná, jedinečná a práve preto si každá vyberá iné pracovisko. Pozitívne hodnotíme, že ako sme prechádzali jednotlivými oddeleniami, mali sme možnosť byť konfrontované „sociálnymi či psychosociálnymi" problémami kliniky či oddelenia. To nám otvorilo okná a dvere pre naše ďalšie objavovanie, nachádzanie a seba konfrontovanie. Nebudeme tvrdiť, že je práca niekde ľahšia či ťažšia. Každé oddelenie má svoje čaro, plusy či mínusy. Nám učarovala CHIRURGIA, na ktorej aj spolu pracujeme. Počas štúdia sme tu strávili najviac času a nejakým spôsobom sme tu boli už ako „doma". Vďaka tomu sme po nástupe do práce ovládali chod – prevádzku oddelenia, a ľahšie sme sa adaptovali. Najdôležitejším faktorom v práci je vedieť sa vzájomne podporiť a spríjemniť si službu. Aj v prípade, že máte náročný deň, musíte sa vedieť zasmiať. V tomto povolaní by malo byť pre každú jednu sestru základnou náplňou, ktorá sa premietne v každom jej odbornom výkone ľudská pomoc pacientom (nie iba technická). Nie všetci pacienti sú vďační za našu prácu. Stretávame sa často s nie veľmi príjemným prístupom či už od samých pacientov alebo ich príbuzných. Nech sa akokoľvek snažíme, nevyhovieme každému. Môže nás to v značnej miere ovplyvniť, no uvedomujeme si, že sme tu nato, aby sme pomáhali a nevzdávali sa. Tiež vieme, že pacienti reagujú rôzne na svoje ochorenie a problémy s ním spojené. Na druhej strane sú pacienti, ktorí si nás nesmierne vážia a sú vďační, že sme tu pre nich. Povolanie sestry patrí medzi významné povolania, aj keď v spoločnosti sa status tohto povolania zvyšuje len „veľmi

jemne“ a nepripisuje sa mu dôležitosť, akú by si náležite a právom zaslúžilo. Povolanie sestry je spojené s morálnym predpokladom. Netýka sa to len odborných vedomostí, zručností, je však nutná schopnosť vedieť komunikovať, vedieť spolupracovať v kolektíve, riadiť spolupracovníkov, zvažovať postupnosť výkonov a hodnotiť činnosti.

Čo by ste zlepšili na pracovisku?

Ivana: Zlepšila by som motiváciu sestier. V rámci oddelenia realizovať semináre, týkajúce sa nových modernejších postupov, aby sa zlepšovala kvalita ošetrovateľskej starostlivosti na našom oddelení. Bohužiaľ, naše oddelenie nedisponuje jedálňou pre pacientov a pacienti jedia na izbe. To by sa určite malo zmeniť, aby mali pacienti vyhovujúce podmienky na bežné činnosti. Zlepšila by som dodržiavanie kompetencii či už z pohľadu sestry, zdravotníckeho asistenta, ale aj lekára. Nehovoriac o ďalších úkonoch, ktoré sestra vykonáva bez toho, aby mala na ne oprávnenie. To môže viesť k značnej demotivácii sestier, kde pociťujú ešte väčšiu psychickú záťaž a stres z týchto úkonov. Okrem toho majú menej času sa venovať sesterským povinnostiam a hlavne pacientom.

Ako sú podľa vás vnímané sestry spoločnosťou a ako pacientmi?

Každý deň vidíme rôzne seriály alebo filmy z nemocničného prostredia. Stáva sa, že prejav médií o profesii – povolaní sestry nie je príliš lichotivý a taktiež celkový obraz, ktorý o nás sestrách vytvárajú, nie je vždy reálny. Vysielané programy propagujú sestry ako neskúsené, sesterskú prácu vykonávajú lekári a v neposlednom rade pracujú na modernom oddelení, kde vždy všetko dokonale funguje. Verejnosť si následne myslí, že takto to je aj v realite. Že sestra nemá až toľko povinností v práci a jej práca nie je až taká zložitá. Je potrebné poznamenať, že práve v týchto programoch je sesterské povolanie „zdeformované“. Sestry sú v seriáloch zapájané do rôznych konfliktov medzi kolegami či aj do rôznych románikov na pracovisku. Tak vzniká hanlivá predstava a ľudia sú presvedčení, že takto to funguje aj v našich nemocniciach. Naozaj ošetrovateľstvo, reálna práca sestry, jej úlohy, povinnosti a pod. sú médiami veľmi málo propagované. Býva taktiež zvykom, že sú sestry stvárňované v rôznych sexistických kostýmoch. Veľmi nás mrzí, že spoločnosť takto dehonestuje krásne, hoci náročné povolanie sestier a neuznáva, nerešpektuje našu dôležitú úlohu.

Ak máte nejaký výnimočný zážitok z praxe, môžete nám ho opísať?

Je potrebné, aby sa vedeli sestry od určitých vecí odosobniť. Čo sa týka pomenovaní od pacientov, tých sme si už vypočuli mnoho. Od pekného oslovenia sestrička to malo naozaj ďaleko. Vypočuli sme si, ako sme odporne uvarili obed, ktorý samozrejme nevaria sestry, ako si možno niekto myslí. Ráno nám pacienti poprajú dobrú noc a večer privítajú s úsmevom, či sme sa tiež dobre vyspali ako oni. Pacient či spoločnosť si nevie predstaviť, koľko práce sestra má, a to aj v noci, pretože práca nie je len o pacientoch, ale aj o dokumentácii a podobných záležitostiach, ktoré sú akoby „neviditeľné“. Ďalším úsmevným zážitkom bolo, keď najdôležitejšou potrebou o 3.30 hod. v noci bolo, aby sme prišli nemenovanej pacientke „poškrabkať“ palec na nohe.

Čo vám prináša povolanie sestra a naopak, čo vám berie? Vybrali by ste si ešte raz toto povolanie?

Tamara: Povolanie sestry prináša mnoho vecí, ako je napríklad dobrý pocit vnútorného naplnenia zo starostlivosti o druhých, príležitosť pomáhať ľuďom v ich najťažších dňoch a možnosť budovať si dôveru a vzťahy s pacientmi či ich rodinami. Na druhej strane je práca sestry náročná a emocionálne vyčerpávajúca. Stretávame sa so situáciami, ktoré sú emocionálne náročné a ťažké. Je evidentne jasné, že pacienti, ktorí sú hospitalizovaní dlhšiu dobu ako býva zvykom, častokrát prirastú k srdcu

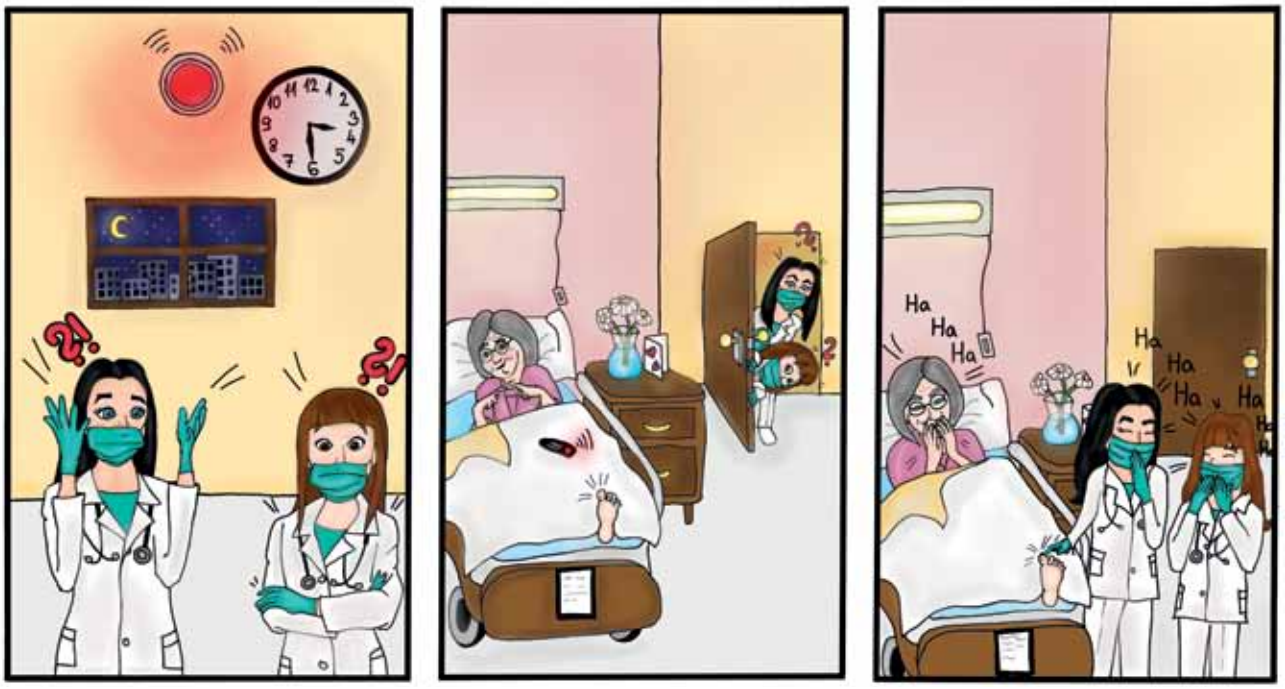

K úsmevným zážitkom ošetrovateliek patrí nočná žiadosť pacientky – „poškrabkanie“ palca na nohe. Autorka kresby: Izabela Tobolková.

a vytvoria si so sestrami úprimný vzťah. Zároveň je práca sestry náročná aj fyzicky, s dlhými hodinami práce a často spojená so stresom vyplývajúcim z rýchleho tempa a okamžitého rozhodovania. Napriek tomu by som si iné povolanie nevybrala a nevedela ani len predstaviť.

Ivana: Naozaj mi prináša moje povolanie radosť, aj keď je to občas veľmi ťažké. Niekedy sa stáva, že človek má veľmi málo času pre seba, pre svoju rodinu a pre svoje záujmy. Tým, že sa pracuje na našom oddelení dvanásť hodín a je nás veľmi málo, tak v službách sme častejšie ako doma. Samozrejme sme viac unavené a možno práve preto chceme voľný čas stráviť radšej sami so sebou a nemáme čas ani na vlastnú rodinu, blízkych alebo priateľov. Sme rady, keď môžeme byť konečne doma, aspoň jeden deň v pokoji a v pohode. A práve to mi povolanie sestry berie – čas, ktorý som bola zvyknutá tráviť s priateľmi

„Najviac nás teší, ak pacienti úprimne poďakujú. Vtedy môžeme cítiť, že naša práca má naozaj zmysel," vyznávajú sa mladé sestričky Ivana Mikulová a Tamara Magulová

alebo niekde na výlete kedykoľvek, keď som chcela. Avšak byť sestrou by som si vybrala určite znovu.

Vaše plány do budúcnosti – osobné, pracovné, profesionálne?

Tamara: Budúcnosť si nevyberáme, môžeme sa však k nej priblížiť a tvoriť ju. Určite chcem zostať v pracovnej pozícii sestry. Avšak prvým krokom je

V súťaži Florence roka 2021 získala finalistka I. Mikulová výborné 3. miesto

momentálne úspešne ukončiť magisterské štúdium. Chcela by som sa naďalej vzdelávať a venovať špecializačnému štúdiu, aby som mohla ešte účinnejšie pomáhať pacientom. Osobne si želám pokračovať v rozvíjaní svojich záujmov a zručností mimo pracovného prostredia. Venovať sa činnostiam, ktoré mi prinášajú v živote určitú radosť a vyváženie. Celkovo by som chcela žiť naplnený a vyvážený život, kde by som svoju prácu ako sestra mohla spájať so svojimi osobnými cieľmi a záujmami, a tak prispievať k blahobytu svojmu i iných ľudí.

Ivana: Môj najbližší plán je dokončiť magisterský stupeň. Ak to bude úspešné, tak sa pohrávam aj s myšlienkami ďalšieho vzdelávania. Na druhej strane by som si samozrejme chcela založiť v blízkej dobe rodinu a mať dieťa. Avšak naďalej sa chcem vzdelávať, aby som mohla prispieť k lepšej ošetrovateľskej starostlivosti.

Angažujete sa v prospech nejakej spoločnosti, v dobrovoľníctve a podobne? Aké sú vaše záujmy a koníčky?

Ivana: V súčasnosti sa neangažujem v žiadnych aktivitách. Avšak som otvorená možnostiam, keby sa nejaká naskytla. Momentálne si myslím, že by mi na to nezvýšil čas, keďže kombinujem školu a prácu. Avšak vyzdvihla by som možnosť súťaže Florence, ktorá sa naskytá študentom bakalárskeho štúdia, kde som mala možnosť úspešnej účasti a umiestnila som sa na treťom mieste. V súčasnosti cez voľné chvíle čítam zaujímavú knihu, rada si dám dobrú kávu a mám rada turistiku.

Ako vás vníma vaše okolie kde žijete?

Tamara: Stretávam sa s mnohými názormi ľudí či priateľov. Najčastejšou otázkou, ktorú dostávam je:„ Ako toto zvládaš?, Ako toto môžeš robiť, ja by som to nemohol/nemohla." Ako sme už spomínali, každý človek je iný, jedinečný. Niekomu ide matematika, inému zasa jazyky. Ja som sa práve v práci sestry našla čaro, a môžem povedať, že sa snažím vykonávať svoju prácu svedomito a s láskou. Som naozaj hrdá, že napriek neľahkým začiatkom som tam, kde som a mám možnosť pracovať a pokračovať v tejto mojej životnej ceste.

Ivana: Myslím, že moje okolie ma vníma veľmi pozitívne. Rada doma aj medzi priateľmi rozprávam o mojom povolaní, a tak im ukazujem pravú tvár tejto práce. A pociťujem, že následne od nich prichádza väčší rešpekt a pochopenie k práci sestier. Samozrejme, ako každý zdravotnícky pracovník dostávam otázky od všetkých, aké lieky si majú dať a či neviem, prečo ich niečo bolí. Alebo ako majú postupovať v rôznych situáciách, keď sú chorí alebo hospitalizovaní.

Za rozhovor ďakuje

Ivica Gulášová

Foto: archív T. M. a I. M.

Poznámka: Rozhovor sa uskutočnil na jar 2024.

Jedenásť ocenených. Cenu rektora získali aktívni študenti

Počas slávnostného otvorenia 33. akademického roka v novodobej histórii Trnavskej univerzity udelil poverený rektor profesor Miloš Lichner 23. septembra 2024 Cenu rektora Trnavskej univerzity. Cenu rektora za vynikajúce výsledky v odbornej, vedeckej a výskumnej činnosti a reprezentovanie TU prevzali Dominik Andrej, Adam Štetka, Mária Zaujecová, Eugen Yushevich, Nela Kováčová, Alžbeta Trúchla, Diana Fodorová, Samuel Kravec, Zuzana Hašková, Ivan Vu Nhu a Simona Perečinská. Predstavujeme ocenených študentov.

Dominik Andrej, Filozofická fakulta TU

Bc. Dominik Andrej je študentom klasickej archeológie, ktorý pravidelne a dlhodobo prispieva do zborníka Architectura Archeologica Antica. Je autorom článkov Antické divadlá, Hnuteľné vybavenie triclinia aj Titov víťazný oblúk v Ríme. Prispieva tiež k šíreniu poznatkov o antickej architektúre a histórii medzi študentmi a verejnosťou. Okrem toho sa aktívne podieľa na činnosti katedry, najmä na archeologických výskumoch.

Adam Štetka, Pedagogická fakulta TU

Bc. Adam Štetka študuje sociálnu pedagogiku a vychovávateľstvo. Dlhodobo sa venuje dobrovoľníckej činnosti v práci s osobami s postihnutím, najmä s poruchami autistického spektra, mentálnym postihnutím a telesným postihnutím. V rámci občianskeho združenia Iskierka so sídlom v Trnave participuje na organizácii rekondičných rekreačných pobytov pre mladých ľudí s postihnutím a ich rodinných príslušníkov. Počas akademického roka pravidelne pôsobí v dennom stacionári Comitas v Trnave, kde pripravuje voľnočasové aktivity pre mládež so zdravotným znevýhodnením. Aktivity zameriava na rozvoj intrapersonálnych a interpersonálnych zručností a sociálno-pedagogický rozvoj osobnosti.

V spolupráci s Bc. Máriou Zaujecovou realizoval v tomto zariadení service learning projekt, v rámci ktorého sa mladí ľudia naučili vyrobiť si zdravý domáci čaj. Každoročne spoluorganizuje pre deti rodičov pôsobiacich v Zbore väzenskej a justičnej stráže 11-dňový letný tábor.

Svojou mimoškolskou činnosťou a sústavným kontaktom s praxou poskytuje Adam Štetka ostatným študentom nasledovaniahodný príklad, aplikuje prakticky nadobudnuté poznatky do svojej študijnej činnosti a v interakciách s pracovníkmi zariadení a rodičmi mladých ľudí s postihnutím šíri dobré meno Trnavskej univerzity.

Mária Zaujecová, Pedagogická fakulta TU

Bc. Mária Zaujecová študuje sociálnu pedagogiku a vychovávateľstvo. Kontinuálne participuje na realizácii projektovej výskumnej činnosti na katedre pedagogických štúdií a zapája sa do organizácie vedeckých podujatí. Spolupracovala na tvorbe publikácie Škola s charakterom (2022), participovala na realizácii workshopov Karty cností a podieľala sa na vytváraní databázy škôl, ktoré uvádzajú vo svojom vzdelávacom programe prvky morálnej výchovy alebo výchovy charakteru.

Bola členkou organizačného výboru medzinárodného sympózia Škola s charakterom, ktoré sa konalo 6. – 7. októbra 2022 v Smoleniciach, ďalej konferencie s medzinárodnou účasťou Náboženstvo v kyberpriestore, ktorá sa konala 28. septembra 2023 a Kongresu etikárov: 30. rokov etickej výchovy na Slovensku, ktorý sa konal 24. mája 2024. V rámci projektu Erazmus+: Blended Multilogues: Enhancing Transformation and Innovation in Higher Education sa zúčastnila inovatívneho vzdelávania s názvom A Good Disruption – Multilogue on Ecological Transformation, ktoré spoluorganizovali Munich School of Philosophy a Newmann Institute (Uppsala 23. – 27. októbra 2023).

Svojím prístupom k štúdiu, aktivitami realizovanými nad rámec vzdelávacieho procesu Bc. Mária Zaujecová podporuje rozvoj pedagogickej fakulty a šíri dobré meno Trnavskej univerzity.

Evgeni Yushkevich, Pedagogická fakulta TU

Evgeni Yushkevich študuje učiteľstvo (slovenský jazyk a anglický jazyk v kombinácii). Popri výborných študijných výsledkoch sa aktívne zapája do mimoškolskej činnosti. Asistoval pri jazykovej príprave v slovenskom jazyku pre študentov 1. ročníka z Ukrajiny, Ruska a Bieloruska, ktorí študujú na Trnavskej univerzite. Na požiadanie Trnavskej arcidiecéznej charity sám aktívne vedie individuálne aj skupinové kurzy slovenského jazyka pre utečencov alebo odídencov z týchto krajín.

Nela Kováčová, Pedagogická fakulta TU

Bc. Nela Kováčová je študentkou 2. ročníka magisterského štúdia učiteľstva pre primárne vzdelávanie. Od roku 2023 je predsedníčkou Študentskej rady Trnavskej univerzity. Každoročnými periodickými aktivitami Študentskej rady TU sú napr. tútoring, Minifestival príležitostí, Káva za názor a pod. Pomáha zlepšovať kvalitu prostredia študentov, ich informovanosť a orientáciu v akademickom prostredí. Výraznou mierou prispieva k organizovaniu kultúrnych, odborných, sociálnych, športových a spoločenských podujatí určených pre všetkých študentov Trnavskej univerzity.

Alžbeta Trúchla, Fakulta zdravotníctva a sociálnej práce TU

Bc. Alžbeta Trúchla sa zúčastnila na fakultnom kole ŠVOČ v akademickom roku 2023/2024. Študentka má vynikajúce študijné výsledky. Navyše, pod vedením doc. RNDr. Soni Kucharíkovej, PhD., zastáva úlohu pomocnej vedeckej sily v laboratóriu mikrobiológie. Počas náročného magisterského štúdia pracovala vo voľnom čase v laboratóriu mikrobiológie a venovala sa štúdiu vplyvu esenciálnych olejov v predchádzaní infekcií asociovaných s medicínskymi substrátmi, ktoré sa označujú ako biofilmy. Získané preliminárne výsledky vedú k príprave manuskriptu, na ktorom bude študentka pokračovať v ďalšom akademickom roku. Po ukončení magisterského stupňa štúdia sa študentka chce venovať výskumnej práci ako doktorandka.

Diana Fodorová, Fakulta zdravotníctva a sociálnej práce TU

Bc. Diana Fodorová preukázala dôsled-

né plnenie povinností a zodpovedný prístup ako pomocná vedecká sila v rámci projektu v spolupráci s oddelením nemocničnej hygieny vo Fakultnej nemocnici Trnava v oblasti hygieny rúk (zber údajov a dát, spracovanie výsledkov prostredníctvom digitálnej aplikácie Observer). Zber údajov a dát Diana realizovala vo svojom osobnom voľnom čase. Analyzované výsledky o hygiene rúk boli prezentované na fakultnom kole ŠVOČ. Získané údaje sa považujú za významný zdroj informácií, ktoré slúžia na potreby zvýšenia kvality poskytovanej zdravotnej starostlivosti pacientom, ako aj všetkým zdravotníkom.
Nechýba ani Dianina reprezentácia Trnavskej univerzity na celoslovenskej súťaži Florence roka 2024. Prebojovala sa svojou húževnatosťou a pracovitosťou spolu s teoretickými vedomosťami a praktickými zručnosťami medzi 12 top finalistiek z celého Slovenska. Diana počas celého štúdia preukazuje zanietenosť, zodpovedný prístup k sesterskej profesii, je vždy ochotná reprezentovať študijný odbor ošetrovateľstvo a status sestry v súčasnosti, a tým šíri dobré meno Trnavskej univerzity.

Samuel Kravec, Teologická fakulta TU
Samuel Kravec sa aktívne zapájal do procesu rozvoja kvality vzdelávania v študijnom programe základy kresťanskej filozofie a katolíckej teológie v študijnom odbore katolícka teológia, v rámci ktorého kontinuálne prinášal nové podnety pre jeho skvalitnenie či komunikoval kreatívne vízie z pohľadu študentov programu. Samostatne organizoval diskusné podujatia a zúčastňoval sa aktivít fakulty, zameraných na jej propagáciu. Ako koordinátor dobrovoľníckej organizácie Levické kačičky inicioval a spoluorganizoval sériu prednáškovo-diskusných blokov z oblasti filozofie a teológie vybraných pedagógov teologickej fakulty pre verejnosť v Leviciach.

Zuzana Hašková, Teologická fakulta TU
Zuzana Hašková sa aktívne zapájala do rozvoja profesijne orientovaného bakalárskeho študijného programu counseling v odbore sociálna práca. V rámci systému spätno-väzbových cyklov prinášala z pohľadu študentov nové podnety na skvalitnenie tohto programu. Zúčastňovala sa aktivít fakulty, zameraných na jej propagáciu. Študentka sa aktívne sa zapájala do organizácie víkendového pobytového podporného programu pre rodiny s postihnutým dieťaťom, na ktorých sa dobrovoľnícky zúčastňovali viacerí študenti programu counseling a mohli takýmto spôsobom implementovať svoje získané vedomosti, zručnosti a kompetencie priamo v špecifickej službe deťom s Downovým syndrómom a ich rodinám.

Ivan Vu Nhu, Právnická fakulta TU
Bc. Ivan Vu Nhu je študentom 2. ročníka magisterského študijného programu právo. Umiestnil sa v TOP 200 najlepších rečníkov na najväčšom simulovanom súdnom spore na svete Philip C. Jessup International Law Moot Court Competition (Washington, D. C., USA, apríl 2024). Bol 5. najlepší rečník na európskom kole Philip C. Jessup International Law Moot Court Competition v Bratislave a najlepší rečník na celoeurópskej súťaži v medzinárodnom humanitárnom a utečeneckom práve Moot Court 2023 (Ľubľana, Slovinsko). Ivan reprezentoval univerzitu na viacerých simulovaných súdnych sporoch a organizoval viaceré podujatia, napríklad Letnú školu medzinárodného práva Ivana Krna (júl 2023).
Študent sa zúčastnil rôznych stáží: na zastúpení Európskej Komisie na Slovensku, politické oddelenie (apríl – máj 2024), ako člen Slovenskej delegácie na simulácii zasadnutia Rady EÚ v pozícii Ministra (ConSIMium) organizovanej Slovenskou rektorskou konferenciou a Radou EÚ (apríl 2024) alebo na simulácii súdneho sporu pred Súdnym dvorom EÚ organizovanej Európskym dialógom (Sofia, Bulharsko, január 2024).

Simona Perečinská, Právnická fakulta TU
Bc. Simona Perečinská je študentkou 2. ročníka magisterského študijného programu právo. Umiestnila sa v TOP 70 rečníkov Philip C. Jessup International Law Moot Court Competition, International Rounds, Washington, D.C., USA. Ide o doposiaľ najlepšie umiestnenie slovenského rečníka. Bodovala aj v Bratislave na európskom priateľskom kole, kde patrila medzi TOP 20 rečníkov. Zúčastnila sa viacerých simulovaných súdnych sporov, taktiež spoluorganizovala viaceré podujatia, napríklad Deň mootcourtov, Letná škola práva pre stredoškolákov či eventy študentskej organizácie ELSA (2020 – 2022). Stážovala v Komunitnom centre vo Veľkom Šariši, kde viedla prednášku na tému diskriminácie žien a právnych nástrojov na jej odstránenie. Zúčastnila sa Stálej misie Slovenskej republiky pri Organizácii Spojených národov v New Yorku (september 2023 – január 2024) a pôsobila ako členka etickej komisie Trnavskej univerzity aj pomocná študentská vedecká sila na katedre správneho práva, práva životného prostredia a finančného práva.

PR

Ocenení študenti (zľava) Mária Zaujecová, Adam Štetka, Evgeni Yushkevich, Nela Kováčová, Diana Fodorová, Alžbeta Trúchla, Zuzana Hašková, Samuel Kravec, Dominik Andrej, Simona Perečinská, Ivan Vu Nhu s povereným rektorom TU Milošom Lichnerom. Foto: Barbora Likavská.

Novinky z fakulty filozofickej

Svety fenomenológie v Trnave

Jaroslava Vydrová

Počas prvého septembrového týždňa sa v Trnave uskutočnila trojdňová medzinárodná fenomenologická konferencia The Many Worlds od Phenomenology. Umwelt – Mitwelt – Lebenswelt. Konferencia sa konala pod záštitou filozofickej spoločnosti Central and East European Society for Phenomenology (CEESP) ako už deviate stretnutie fenomenológov a nadviazala tak na tradíciu výročných konferencií, ktoré sa postupne konali v Budapešti, Gdańsku, Rige, Kaunase, Bukurešti, Ljubljane, Padove a Novom Sade.

Spoluorganizátormi tohtoročného podujatia boli Katedra filozofie Filozofickej fakulty Trnavskej univerzity v Trnave, Filozofický ústav Slovenskej akadémie vied, v. v. i. v Bratislave a Katedra filozofie a aplikovanej filozofie Filozofickej fakulty Univerzity sv. Cyrila a Metoda v Trnave. Konferencia sa konala v priestoroch kultúrneho centra Malý Berlín.

Kľúčovým pojmom, ktorému sa konferencia venovala, bol pojem sveta, prostredia, okolia, priestoru, reality, sveta nášho života a bytia s druhými. Pojem sveta ako komplexné vodidlo vo fenomenológii, ktoré sa vinie celým dielom Edmunda Husserla, otvára a inšpiruje veľa dôležitých a aktuálnych výskumných tém, ktoré zaznievali aj v sekciách konferencie, ako boli aplikovaná fenomenológia, ekofenomenológia či kríza a životný svet.

Po Husserlovi pojem sveta následne rozvíjali v samostatných prácach Martin Heidegger, Jan Patočka, Eugen Fink, Ludwig Landgrebe, Alfred Schütz a mnohí ďalší. Cieľom konferencie tak bolo prostredníctvom viacerých oblastí výskumu diskutovať napríklad o tom, ako je svet spojený so skúmaním priestoru, vnímania a horizontu; ako sa stáva významným pre skúsenosť, subjektivitu a telesnosť. V našej každodennej existencii sme vo svete prítomní, prebývame v ňom, sme doň začlenení, žijeme v ňom s inými ľuďmi; je priestorom pre naše tvorivé aktivity, pre to, čo môžeme robiť, pre vedecké skúmanie.

Fenomenológia tak predstavuje komplexný pojem sveta, videného z viacerých hľadísk, a to nielen v rôznych koncepciách v rámci filozofickej tradície, ale aj v súčasnom výskume. Hlavnými prednášateľmi na konferencii boli profesorka Sonja Rinofner-Kreidl z Univerzity v Grazi, Dr. Tao DuFour z Univerzity v Cambridgi a profesor Karel Novotný z Filozofického ústavu Akadémie vied ČR. Spolu s nimi vystúpilo viac než 50 filozofov z takmer 20 krajín. Na konferencii sa uskutočnilo aj stretnutie členov CEESP, kde bol predstavený plán nasledujúcich podujatí, ktoré budú v Rige, Prahe a Vilniuse.

Letné školy na Katedre klasických jazykov Filozofickej fakulty Trnavskej univerzity v Trnave

Už tradične sa v letných mesiacoch konajú na Katedre klasických jazykov Filozofickej fakulty Trnavskej univerzity v Trnave kurzy pre verejnosť. Tento rok sa v prvom júlovom týždni pod vedením dr. Kataríny Karabovej uskutočnila Letná škola latinčiny. Hoci naplánované penzum bolo pomerne rozsiahle, účastníci intenzívneho kurzu mali možnosť preniknúť do tajov latinského jazyka pútavou a zábavnou formou. Súčasťou letnej školy latinčiny bola aj exkurzia do Oláhovho seminára a potulky po zachovaných latinských pamiatkach v našom meste. Zúčastnení mali možnosť prečítať si latinské nápisy *in situ* a dozvedieť sa čo-to o dejinách Trnavy, aj na jej území pôsobiacej historickej Trnavskej univerzity. Vítaným spestrením boli aj dve popoludňajšie prednášky kolegyne Dr. Jany Engelbrechtovej z Katedry histórie Filozofickej fakulty Palackého univerzity v Olomouci. Druhý júlový týždeň už patril Letnému kurzu klasickej gréčtiny. Intenzívny kurz sľuboval stráviť 30 hodín vo svete klasickej gréčtiny, počas ktorých získali účastníci prostredníctvom prednášok a cvičení pevné základy starogréckeho jazyka a dr. Jozef Kordoš, ktorý sa zhostil vedenia kurzu, nasmeroval zúčastnených k možnostiam, ako efektívne a spoľahlivo zvládnuť aj pokročilú úroveň. Súčasťou stretnutí boli aj početné a zaujímavé exkurzy do antických reálií.

Katarína Karabová

Leto v archeoparku Cífer-Pác

Neďaleko Trnavy, v miestnej časti Pác v obci Cífer, otvorili 27. apríla nový archeopark. Jeho poslaním je širokej verejnosti predstaviť významné archeologické nálezisko z doby rímskej – kniežací veľmožský dvorec, ktorý si tam v neskoroantickom období (4. storočie) dal postaviť predstaviteľ niekdajšej spoločenskej elity. Vtedy tieto územia obýval germánsky kmeň Kvádov. Pri zrode myšlienky výstavby archeoparku stála a na tvorbe jeho projektu sa podieľala Katedra klasickej archeológie FF TU.

Archeopark sa skladá z dvoch hlavných častí. Jadro tvorí areál s replikami rímskych a germánskych stavieb pri zachovaní pôvodných rozmerov a priestorových vzťahov (odborný garant: katedra klasickej archeológie). V pôsobivo zrekonštruovanej budove novodobého mlyna je expozícia, ktorá pomocou viacerých médií návštevníkovi predstavuje obraz minulosti regiónu od mladšej doby kamennej až po vrcholný stredovek (odborný garant: Archeologický ústav SAV v Nitre).

Okrem výstavnej funkcie sa archeopark snaží rozvíjať múzejnú pedagogiku. V júni ho navštívilo viacero tried zo základných škôl v okolí. Vďaka zanieteniu manažéra archeoparku Daniela Didu a viacerých dobrovoľníkov sa deti oboznamovali s prácou archeológa, kreslili artefakty, vypĺňali pracovné listy, modelovali z hliny, mleli obilie, piekli vlastné placky a mnoho iného. Počas prázdnin sa cez víkendy archeopark stal miestom tvorivých dielní a workshopov. „Rukodielny zážitok" s názvom „Vlna" symbolicky nadväzoval na remeselné aktivity v dvoch tkáčskych dielňach, ktoré stáli na okraji niekdajšieho neskoroantického dvorca. Už v 4. storočí sa v nich intenzívne priadlo a tkalo. Na úspešnej „Ceste zrnka" si deti a ich rodičia prešli po symbolickej ceste od odrezania obilného klasu kosákom v „Záhrade našich predkov", cez zomletie zrna v replike rímskeho rotačného žarnova, a po príprave cesta až po upečenie placiek v archaickej a na tento účel postavenej chlebovej peci. So záujmom sa stretol aj happening „Rímske légie na našom území počas markomanských vojen" v podaní „druhej kohorty z desiatej légie Gemina". Skupina slovenských a českých nadšencov – legionárov v kópiách antického výstroja a výzbroje sprítomnili pobyt a aktivity rímskych vojakov v zemi Kvádov, teda v oblasti dnešného západného Slovenska. Program bol doplnený aj prednáškami odborníkov (J. Rajtár a V. Varsik). Nie je však účelom tejto správy vypočítavať všetky letné akcie z archeoparku. Tie sú aj s fotografiami prezentované na sociálnej sieti (https://www.facebook.com/archeoparkcifer). Snáď len doplňme, že archeopark sa nachádza v susedstve letného kúpaliska s dvoma bazénmi, čo ponúka celodenný program pre rodiny s deťmi. A poprajme jeho pracovnému kolektívu neutíchajúci entuziazmus pri tvorbe zážitkovej archeológie a prajnú spätnú väzbu spokojných návštevníkov.

Legionári opäť na území Slovenska. Práve sa v archeoparku bránia útoku detských návštevníkov. Foto: Vladimír Varsik.

Vladimír Varsik

11. slovenské a české sociologické dni.

Konferencia Spolupráca, konflikt a legitimita v spoločnosti

V dňoch 10. – 13. septembra 2024 sa v kongresovom Centre Slovenskej akadémie vied v Starej Lesnej konali už 11. slovenské a české sociologické dni. Ide o ojedinelú akciu, ktorá potvrdzuje kontinuitu spolupráce českých a slovenských sociológov a v dvojročných intervaloch ju striedavo organizuje Česká a Slovenská sociologická spoločnosť. Tohtoročný program bol mimoriadne bohatý a témy príspevkov pokrývali široké spektrum spoločenských otázok, na ktoré aktuálne hľadáme odpovede v obidvoch našich štátoch, a to od problematiky spoločenskej dôvery, cez demokraciu, ekológiu, vzdelávanie, konšpirácie, až k špecifickým témam rôznych grantov, či metodologickým otázkam spracovania dát. Na konferencii sa zúčastnilo 116 slovenských, českých a poľských sociológov, politológov, sociálnych antropológov a sociálnych demografov. Celkovo odznelo až 99 príspevkov v trinástich sekciách, z toho osem v konferenčných plénach. Za Katedru sociológie Filozofickej fakulty Trnavskej univerzity v Trnave sa konferencie zúčastnili traja zástupcovia. Aktívne vystúpili dvaja – profesorka Silvia Miháliková s príspevkom Ne/štandardní lídri a politické strany vo volebnom roku 2024 na Slovensku a Dr. Peter Guráň s príspevkom Postmoderná rodina.

Peter Guráň
Foto: Daša Ryšavá

Pedagogická fakulta hostila prestížnu konferenciu EUROCALL 2024

Silvia Pokrivčáková
Foto: archív autorky

V dňoch 26. – 29. augusta 2024, v čase najväčších horúčav a za zvukov všadeprítomných osláv SNP, sa na TU konala prestížna medzinárodná vedecká konferencia EUROCALL 2024, ktorú Pedagogická fakulta TU, zastúpená Katedrou anglického jazyka a literatúry, organizovala spolu s európskou asociáciou pre výskum a aplikáciu digitálne podporovaného jazykového vzdelávania (CALL = computer-assisted language learning), ktorá je tiež vydavateľom vysoko rešpektovaného výskumného časopisu ReCALL s významným vedeckým dopadom. Konferencie EUROCALL sa konajú raz ročne a o mieste ich konania rozhoduje výberové konanie a hlasovanie výkonnej rady asociácie. Na základe úspešného projektu a schvaľujúceho hlasovania sa miestom konania tohtoročnej konferencie stala letná Trnava. Po tom, ako TU minulý rok prevzala štafetu (a putovnú vlajku) od Islandskej univerzity v Rejkjavíku, ju na záver tohto ročníka odovzdala Katolíckej univerzite v Miláne.

Na konferencii odznelo 209 príspevkov od 221 vedcov a akademikov z 36-tich krajín všetkých kontinentov (okrem Antarktídy), pričom najpočetnejšie zastúpenie mali vedci z Japonska, Spojeného kráľovstva a Taiwanu. Hosťujúcu krajinu zastupovali kolegovia z Katedry anglického jazyka a literatúry PdF TU, teda z pracoviska, ktoré sa výskumu a aplikácie CALL do vzdelávacej praxe dlhodobo a systematicky venuje ako jediné na Slovensku.

Podnázov tohtoročnej konferencie – CALL for humanity – vyjadroval spoločnú snahu účastníkov takéto digitálne podporované vzdelávanie jazykov nielen skúmať a rozvíjať, ale hľadať aj spôsoby, ktorými by tento moderný spôsob jazykového vzdelávania prispieval k posilňovaniu ľudskosti a humánnosti (ako opaku digitálne podporovanej dehumanizácie). Hlavné témy vo svojich plenárnych prednáškach rozvinuli Phil Hubbard zo Stanfordskej univerzity a Branislav Bédi z Islandskej univerzity. Výnimočný ľudský a emocionálny rozmer do témy vniesla plenárna prednáška Yuliany Lavrysh z Národného ukrajinského technického inštitútu, ktorá bola priamo prenášaná z vojnou postihnutého Kyjeva.

K najdiskutovanejším témam patrili dopady rýchleho rozvoja a sprístupnenia programov generatívnej umelej inteligencie, psycholingvistické a neurolingvistické aspekty CALL, efektívne využívanie potenciálu CALL pre podporu autonómneho učenia, nástroje pre hybridné vyučovanie jazykov, virtuálna realita v jazykovom vzdelávaní, posilňovanie inklúzie pomocou CALL a ďalšie.

Sme radi, že stretnutie európskych a svetových expertov na CALL bolo samotnými účastníkmi aj vedením asociácie EUROCALL vyhodnotené ako mimoriadne vydarené. Pre nás, spoluorganizátorov konferencie, bolo veľkou cťou privítať v Trnave a na pôde univerzity špičkových odborníkov z tejto dynamicky sa rozvíjajúcej oblasti aplikovanej lingvistiky a tešíme sa na ďalšie stretnutia a tvorivú spoluprácu.

Arivederci a Milano nel 2025!

Študenti anglického jazyka a anglofónnych kultúr počas odbornej praxe na rodinnom fantazijnom festivale Lestival v Dolnej Krupej

Časť študentov študijného programu anglický jazyk a anglofónne kultúry sa v rámci odbornej praxe zúčastnila rodinného fantazijného festivalu Lestival. Ide o jedinečné podujatie – fantazijný festival inšpirovaný Dobšinského rozprávkami a slovanskou mytológiou. Celé rodiny, ktoré si aktivitami v lese užívali pravé rozprávkové dobrodružstvo, vytvorili pre všetkých nezabudnuteľnú atmosféru. Šiesty ročník Lestivalu sa uskutočnil v sobotu 15. júna 2024 v areáli parku kaštieľa v neďalekej Dolnej Krupej.

Študenti intenzívne pomáhali nielen s prípravou a výzdobou sedemnásťhektárového parku a organizáciou podujatia, ale sprevádzali aj zahraničných umelcov, ktorí sa tento rok prvý raz festivalu zúčastnili. Počas pobytu zahraničných účastníkov na Slovensku im študenti zabezpečovali tlmočnícky a osobný servis nevyhnutný pre príjemne a zmysluplne strávený čas na Slovensku. Pre študentov to bola vynikajúca skúsenosť a možnosť zažiť atmosféru jedinečného festivalu priamo v centre jeho diania. Niektorí využili možnosť a v kostýmoch fantazijných bytostí sa nachvíľu vrátili do detstva. Potvrdila to aj riaditeľka podujatia Nikola Gergelyová: „Veľká vďaka patrí študentom katedry anglického jazyka a literatúry, ktorí k nám prišli s veľkou dávkou sily a kreativity. Pracovali v skupinkách a musím povedať, že sa dalo na nich úplne spoľahnúť. Páčilo sa mi, ako mali počas celého dňa dobrú náladu. Mohli sme si byť istí ich *ústretovosťou* pre potreby našich zahraničných umelcov, ktorí prišli z Česka, Nemecka, Portugalska a Rakúska. V spolupráci s vašou univerzitou vidíme veľký zmysel týchto podujatí aj v budúcnosti. Vnímam to ako veľmi dobrú prax pre ich ďalšie štúdium. Vrúcna vďaka."

Erika Juríková

Európsky deň jazykov 2024

„Učiť sa ďalší jazyk, to je ako keby sa z vás stával iný človek."

Haruki Murakami

Vo svete, ktorý je stále viac charakterizovaný rozmanitosťou a globalizáciou, zohráva jazyk kľúčovú úlohu v budovaní a udržiavaní ľudskej identity. Nie je len prostriedkom komunikácie, ale aj kultúrnym dedičstvom, ktoré odráža históriu, tradíciu a hodnoty jednotlivých spoločenstiev. Schopnosť rozumieť a používať rôzne jazyky nám umožňuje nielen lepšie pochopiť svet okolo nás, ale aj budovať mosty medzi rôznymi národmi a kultúrami.

Aj preto sa od roku 2001 oslavuje v Európe Európsky deň jazykov. Táto idea vznikla počas Európskeho roka jazykov a zdôrazňuje význam jazykovej rôznorodosti a podporu učenia sa cudzích jazykov v rámci celoživotného vzdelávania. Spomínanú iniciatívu, schválenú Radou Európy, si každoročne pripomíname 26. septembra. Jej hlavným cieľom je zdôraznenie jazykovej a kultúrnej rozmanitosti, ktorá je Európe vlastná, a tiež propagácia a podpora osvojenia si viacerých jazykov v každej vekovej a sociálnej skupine.

Do tohtoročných osláv jazykov sa už po niekoľkýkrát zapojila aj Pedagogická fakulta Trnavskej univerzity, ktorá v spolupráci s Mestom Trnava pripravila podujatie pre žiakov základných a stredných škôl. Dejiskom jazykového festivalu bolo Trojičné námestie a Hlavná ulica v Trnave, kde na žiakov čakalo množstvo jazykovo zameraných hier a aktivít. Žiaci za úspešné absolvovanie jednotlivých úloh zbierali pečiatky do svojich jazykových pasov a takýmto spôsobom pomyselne cestovali okolo sveta celé dopoludnie. Tento rok sa mali možnosť vo viac ako dvadsiatich stánkoch zoznámiť s rôznymi jazykmi, medzi nimi s jazykom pre nepočujúcich, írskym jazykom, španielčinou, programovacím jazykom, taliančinou či jazykom esperanto. Nekonvenčným spôsobom sa ponorili do rôznych lingvistických oblastí, akými sú japonská abeceda, cyrilika či znaky posunkového jazyka, skúmali historické základy írčiny, starogréčtiny či latinčiny. Samozrejme, nechýbala ani maketa Ľudovíta Štúra v životnej veľkosti, riešenie etymologických hádaniek či stánok propagujúci anglický jazyk, v ktorom si návštevníci mali možnosť precvičiť niektoré jazykolamy. Za určitý počet vyzbieraných pečiatok si mohli žiaci následne vybrať malé odmeny v podobe školských pomôcok a sladkostí.

Okrem pedagógov z pedagogickej a filozofickej fakulty a ich študentov participovali na podujatí aj organizácie ako Erasmus+ (SAAIC), SAIA (Slovenská akademická informačná agentúra), SKEF (Slovenská federácia esperanta) či Jazykové centrum BrainyJAM Trnava, ktoré sa tiež aktívne podieľajú na budovaní mostov medzi rôzymi kultúrami formou dou-

čovania alebo realizáciou rôznych medzinárodných projektov. Hlavným organizátorom podujatia bola doc. Mgr. Erika Juríková, PhD., z katedry anglického jazyka a literatúry PdF, ktorá do príprav zapojila pedagógov a študentov z rôznych katedier Pedagogickej fakulty TU.

Podujatie prilákalo približne 1500 žiakov základných a stredných škôl z rôznych kútov Slovenska, čím vysoko prekonalo očakávanú návštevnosť.

Organizátori vyjadrujú svoju vďaku a dúfajú, že si účastníci prehĺbili svoje doterajšie jazykové znalosti a budú motivovaní pokračovať v štúdiu cudzích jazykov a v spoznávaní iných kultúr.

Rebeka Juhászová
Foto: Barbora Likavská

Novinky z fakulty zdravotníctva a sociálnej práce

Nová čestná doktorka profesorka Valérie Tóthová

Jaroslav Slaný

Profesorka Valérie Tóthová je proděkankou Zdravotně sociální fakulty Jihočeské univerzity v Českých Budějovicích, působí na Ústavě ošetřovatelství, porodní asistence a neodkladní péče. Je prví profesorkou v České republice v odboru ošetřovatelství. Uznávaná ve vědecké komunitě určila směrovaní ošetřovatelských odborů v ČR.

Jak pro celou společnost, tak i pro vysoké školství byl Listopad 1989 zásadním přelomem – a týká se to také oboru ošetřovatelství. Jak vlastně před tímto rokem tento obor vypadal?

Základem výuky socialistického ošetřovatelství byly „zdrávky" – střední zdravotnické školy, které svou filosofií, jak má vypadat „správná" sestra formovaly u nás generace zdravotních sester: na jedné straně to sice bylo prestižní přijímání ke studiu (bylo nutno mít v rodině svého vlivného „známého"), na druhé straně tu byl v rámci výkonu této profese kladen důraz na rutinérství, bezchybné technické až mechanické provádění odborných zdravotních úkonů, byla potlačována autonomie sester, jejich samostatnost.

A právě po roce 1989 se i v našich zemích stává ošetřovatelství akademickou profesí se vším, co k tomu patří – a mění se – resp. by se mělo měnit – i paradigma sestry jako „holky pro všechno". Být akademickou profesí znamená jak adekvátní pedagogickou rovinu přípravy budoucí absolventky, daleko širší, nežli tomu bylo doposud, rozšířenou zejména o „všeobecné" a osobnost rozvíjející oblasti, a dále tak i o vědu a výzkum. Když si uvědomíme záběr oboru – od čistě „biologických", somatických, oblastí až po spirituální, kulturologické oblasti – máme tady před sebou obor, kterému málokterý jiný akademický obor v jeho šíři záběru může konkurovat! Přiznání akademické úrovně studiu ošetřovatelství se ale neobešlo – a bohužel stále doposud neobchází – bez protireakcí.

Pedagogická příprava adeptů ošetřovatelství je stále pod silným tlakem vzoru paradigmatu současného studia medicíny, které se především a hlavně řídí logikou přírodních věd – lékaři jsou vychováváni jako „medicínští vědci", málo se rozlišuje mezi nemocí a nemocným člověkem, a navíc za současné hyperspecializace a fragmentace medicíny, mizí OSOBA člověka – cílem zájmu jsou orgány, tkáně, molekuly, geny… Toto představuje past i při studiu ošetřovatelství – přílišné soustředění se na otázku JAK a CO?! – tedy na znalosti, dovednosti, erudici, býti expertem...

To je v pořádku, ale toto není nakonec to zásadní! Péče o člověka je postavena na jedinečném setkání dvou lidí – člověka, který přichází s prosbou o pomoc, člověka trpícího, *patiens*, a člověka, který mu má účinně pomoci a pomůže mu. Péče má tak neoddělitelně etický charakter – péče patří do etiky, nikoliv do biologie! Péče není o něčem, ale o někom! A tímto se také od onoho JAK dostáváme k daleko podstatnějšímu – PROČ?! Tato naléhavá otázka a výzva je *povoláním*, je to tedy *býti povolán* k takovéto etické činnosti „být tu pro druhé". Býti povolán – kým?! – Bohem, osudem, svou vůlí, osobním životním rozhodnutím… jak u koho… a teprve takovýto akord *povolání* a *erudice* vytváří základ pro možnou důvěru mezi těmito dvěma lidmi – člověkem trpícím a člověkem povolaným mu pomoci. Vztah důvěry, který je vtělen do myšlenky – „Věřím Vám!", výroku, který je tím nejzákladnějším výrokem v péči o druhého. A onen étos výzvy „být povolán" tvoří nedílnou součást přípravy na profesi, nikoliv jako něco, co se „vyučuje" – ale co adeptka oboru vidí, spoluprožívá a hodnotově sdílí se svým pedagogem…

Toto vše je velmi úzce spjato s celoživotním působením profesorky Tóthové. Všechny oblasti, o kterých jsem zde hovořil, ona obsáhla – akademickou, pedagogickou, vědeckovýzkumnou, manažerskou, organizační a společenskou a ve všech se významně zapsala a zapisuje do rozvoje oboru. Proto byl schválen návrh na udělení titulu *doctor honoris causa* prof. PhDr. Valérii Tóthové, Ph.D. „za významný přínos pro rozvoj oboru ošetřovatelství jako akademické a vědní disciplíny, v rámci spolupráce s akademickými a vzdělávacími institucemi v České i Slovenské republice, rovněž tak i v Evropském prostoru, se zvláštním zřetelem na dlouhodobou, kontinuální a intenzívní spolupráci při rozvoji a zkvalitňování oboru ošetřovatelství na Fakulte zdravotníctva a sociálnej práce TU".

Poznámka: Fotografia Valérie Tóthovej je publikovaná na strane 24.

Deň pohybu

Pri príležitosti konania sa osláv 30. výročia založenia Fakulty zdravotníctva a sociálnej práce Trnavskej univerzity v Trnave a Svetového dňa pohybu organizovala katedra verejného zdravotníctva pod hlavičkou Centra podpory a ochrany zdravia Deň pohybu.
Väčšina našej populácie trpí sedavosťou. Sedavosť je definovaná ako čas strávený v pokoji, ak jedinec urobí menej ako 5 000 krokov denne. Odporúčania Svetovej zdravotníckej organizácie (WHO) týkajúce sa miernej telesnej aktivity v trvaní aspoň 2,5 h za týždeň splnili len dvaja z troch dospelých na Slovensku, čo je podobné ako priemer EÚ (Slovensko: Zdravotný profil krajiny 2021). Pravidelný pohyb je dôležitou súčasťou prevencie a liečby civilizačných neinfekčných ochorení, ako nadhmotnosť, obezita, kardiovaskulárne choroby, nádorové ochorenia. Je jednoznačne dokázané, že fyzická aktivita a zdatnosť sa spájajú s poklesom morbidity a mortality, zlepšujú metabolické zdravie jedinca a napomáhajú udržaniu optimálnej hmotnosti. Bol prijatý Globálny akčný plán WHO na podporu fyzickej aktivity v rokoch 2018 – 2030. Plán stanovuje 4 ciele: aktívna spoločnosť, aktívne životné prostredie, aktívni ľudia, aktívne systémy. S odbornou prednáškou vystúpil Mgr. Michal Rafajdus, PhD., MPH., ktorý sa celoživotne venuje tejto problematike. Prítomní sa oboznámili s pohybovými návykmi, ktoré prinášajú zdravotnú prospešnosť, ale môžu tiež vytvárať patologické pohybové vzorce. Vedomosť je tak základom k zlepšeniu pohybovej gramotnosti.

web.fzsp.truni.sk

Edukačný workshop odboru ošetrovateľstvo

Pri príležitosti 30. výročia vzniku Fakulty zdravotníctva a sociálnej práce Trnavskej univerzity usporiadala Katedra ošetrovateľstva 26. septembra 2024 edukačný workshop. Workshop slávnostne otvoril a prítomných hostí privítal prof. MUDr. Jaroslav Slaný, CSc., dekan fakulty zdravotníctva a sociálnej práce a PhDr. Alena Uríčková, PhD., kariérová poradkyňa katedry ošetrovateľstva.
Z radov zamestnávateľov sa na aktivite zúčastnili nižšie uvedené inštitúcie. Fakultná nemocnica Trnava, ktorá je najväčším poskytovateľom zdravotnej starostlivosti v Trnavskom kraji a súčasne je výučbovou základňou FZaSP TU. Na 641 lôžkach odlieči viac ako 20 000 pacientov ročne. Nemocnica má 9 kliník a 17 oddelení. Národný onkologický ústav Bratislava (NOÚ) je špecializovaná nemocnica zameraná na poskytovanie komplexnej zdravotnej onkologickej starostlivosti. Podieľa sa na vedeckovýskumnej činnosti, výchove vedeckých pracovníkov, klinickom skúšaní a spolupráci v tejto oblasti s ďalšími zdravotníckymi, akademickými a vedeckými inštitúciami na Slovensku i v zahraničí. Špecializovaná nemocnica v odbore fyziatrie, balneológie a liečebnej rehabilitácie – SANOM v Bratislave – poskytuje neurorehabilitačnú liečebnú starostlivosť s hospitalizáciou a ambulantnú liečbu. Národný ústav srdcových a cievnych chorôb, a. s., Bratislava (NÚSCH a. s.) je vrcholové pracovisko srdcovocievnej medicíny Slovenskej republiky. Nemocnica Bory, Bratislava je prvá koncová nemocnica siete Penta Hospitals a najmodernejšia nemocnica na Slovensku. FMC – dialyzačné služby, s. r. o., Bratislava (Fresenius Medical Care) je popredným svetovým poskytovateľom produktov a služieb pre pacientov s chronickým zlyhaním obličiek. Spoločnosť FMC už viac ako 25 rokov stanovuje štandardy v oblasti liečby zlyhania obličiek a pracuje na všetkých úrovniach starostlivosti.
Zámerom workshopu bolo posilniť vzdelávanie študentov – budúcich sestier. Predstaviť zamestnávateľov v ošetrovateľskej profesii, ich prácu a odborné úspechy pri poskytovaní zdravotnej starostlivosti. Tiež motivovať študentov k štúdiu ošetrovateľstva úspechmi manažérok ošetrovateľstva daných zariadení, ktoré boli našimi študentkami a inšpirovať ich pri výbere budúcej profesionálnej orientácie. Edukačný workshop naplnil podmienku štandardov pre študijný program, ktorým je spolupráca so zamestnávateľmi v oblasti vzdelávania, vzájomnej spolupráce a možností uplatnenia študentov na pracovnom trhu. Veríme, že spoločne prispejeme ku skvalitneniu ošetrovateľskej starostlivosti.

Alena Uríčková

Prvý deň na praxi

Prvý deň na praxi. Áno, je to tak.. Dočkali sme sa!
Za nás všetkých môžem úprimne povedať, že sa v nás striedali postupne všetky emócie a pocity. Či už to bol strach z nového prostredia, rešpekt pred všetkým nepoznaným, čo nás čaká, radosť, že budeme o krok bližšie k splnenému snu pomáhať...
V podstate je jedno, či sme zdravotník alebo nezdravotník, všetci začíname na štartovacom políčku „spolu". S istotou ale viem povedať, že „prvý deň" si dobre zapamätá každý z nás. Chod nemocnice nás príjemne prekvapil, na oddelení nás medzi seba starostlivo začlenili, veľa činností bolo nových a niektoré sme si zopakovali.
Myslím, že všetci máme rovnaký cieľ, vykonávať toto náročné, no krásne povolanie najlepšie ako vieme, s rešpektom, úctou, pokorou a s veľkou chuťou sa profesionálne vzdelávať a osobnostne rásť, pretože práve to z nás robí plnohodnotne ľudské bytosti.
Za 1. ročník bakalárskeho stupňa štúdia v odbore ošetrovateľstvo

Jana Myšlanová
Foto: archív autorky

Čestný doktor Michael F. Kolarcik, SJ

13. mája 2024.
Foto: Barbora Likavská.

Trnavská univerzita 13. mája 2024 udelila čestný doktorát Michaelovi Kolarcikovi. Profesor M. Kolarcik, člen Spoločnosti Ježišovej, sa narodil v roku 1950 v Britskej Kolumbii v Kanade, kde prežil aj svoje detstvo. V roku 1968 v Ríme vstúpil do jezuitskej rehole. Bakalárske štúdium ukončil na univerzite v meste Guelph. Po ukončení štúdia pôsobil tri roky na St. Paul's High School ako učiteľ anglickej literatúry a literárnej kompozície. Magisterské štúdium s titulom Master of Divinity absolvoval na Regis College na univerzite v Toronte. V rámci postgraduálneho štúdia sa následne začal užšie špecializovať na oblasť biblických vied. Licenciátne štúdium absolvoval na Pontifikálnom biblickom inštitúte v Ríme a v roku 1989 na tej istej inštitúcii obhájil doktorandskú prácu, v ktorej sa venoval biblickej Knihe múdrosti.

Valérie Tóthová a Michael F. Kolarcik, SJ, ktorým bol udelený titul čestných doktorov na slávnostnom zasadnutí Vedeckej rady TU 13. mája 2024

Pedagogická kariéra Michaela Kolarcika v oblasti biblických vied sa začala na Regis College na univerzite v Toronte. Na pápežskej univerzite Beda College v Ríme vyučoval úvod do Múdroslovnej literatúry a neskôr na Gregoriánskej univerzite viedol biblický seminár. Po ukončení doktorátu sa vrátil na univerzitu Regis College v Toronte, kde ako odborný asistent vyučoval okrem úvodu do Starého zákona aj predmety týkajúce sa biblických prorokov, hebrejského múdroslovia, žalmov a zmluvnej teológie v Deuteronómiu. V roku 2014 pápež František vymenoval profesora Kolarcika do funkcie rektora Pontifikálneho biblického inštitútu v Ríme na obdobie troch rokov. Do tohto úradu bol nanovo vymenovaný ešte na dve nasledujúce funkčné obdobia, takže tam pôsobil do roku 2023. V súčasnosti je na Biblickom inštitúte v Ríme stále aktívny ako pedagóg a vedec.

Michael Kolarcik bol už uznávanou vedeckou autoritou v zahraničí, keď sa zmenil politický režim na Slovensku a mohol sa podieľať aj na formácii študentov teologického inštitútu Aloisianum. V roku 1994 ho pozval vtedajší rektor Aloisiana, páter Emil Krapka, vyučovať na inštitúte Aloisianum biblické predmety. Napriek pedagogickému vyťaženiu profesora Kolarcika na uznávaných zahraničných univerzitách, profesor prichádzal prednášať na našu inštitúciu v mesiacoch apríl až jún vždy v rokoch 1994, 1996, 1998, 2000 a 2003. Vzhľadom na absenciu špičkových odborníkov na biblické vedy na Slovensku v tomto období bolo jeho pedagogické pôsobenie na teologickom inštitúte a neskôr na Teologickej fakulte TU mimoriadne dôležité. Profesor Kolarcik bol naviac vynikajúcim príkladom súladu profesionálneho a ľudského prístupu k študentom. Jeho pôsobenie bolo naplnením trvalej túžby pôsobiť ako jezuita na Slovensku a pre mladých Slovákov v oblasti vzdelávania.

Profesor Kolarcik je v kanadskej, pontifikálnej či rímskej, ale aj vo všeobecnosti svetovej vedeckej obci, vnímaný ako prominentný biblista, predovšetkým v oblasti múdroslovnej literatúry starovekého Izraela. Teologická fakulta Trnavskej univerzity v Trnave navrhla profesora Michaela Francisa Kolarcika, SJ na udelenie titulu doktor honoris causa za svetovú úroveň vedeckej a pedagogickej činnosti v oblasti biblických vied, najmä za vynikajúce reprezentačné pôsobenie v úrade rektora rímskeho Pápežského biblického inštitútu a za neodmysliteľnú pomoc pri vzniku a pôsobení Inštitútu sv. Alojza, ako aj za pedagogickú a vedeckú podporu v období po jeho transformácii na Teologickú fakultu Trnavskej univerzity v Trnave.

Marek Šmid
(skrátil Radovan Marcinčin)

Medzinárodná konferencia o Silvestrovi Krčmérym: Vy máte moc, ale my máme pravdu!

„Vy máte v rukách moc, ale my máme pravdu. Tú moc vám nezávidíme a netúžime po nej, nám stačí tá pravda. Lebo je väčšia a silnejšia ako moc. Kto však má v rukách moc, ten si myslí, že môže pravdu potlačiť. Zabiť. Alebo i ukrižovať. Ale pravda dosiaľ ešte vždy vstala i vstane z mŕtvych."

V tomto roku si pripomíname 70. výročie politického procesu s MUDr. Silvestrom Krčmérym, na ktorom odzneli tieto slová pred vyšším vojenským súdom v Trenčíne. Dňa 24. júna 2024, presne po 70 rokoch, sa na Trnavskej univerzite uskutočnila medzinárodná vedecká konferencia k storočnici od narodenia „generála" podzemnej cirkvi. Konferenciu organizoval Ústav pamäti národa v spolupráci s Trnavským samosprávnym krajom, Trnavskou univerzitou v Trnave, Spoločenstvom Fatima a Kolégiom Antona Neuwirtha.

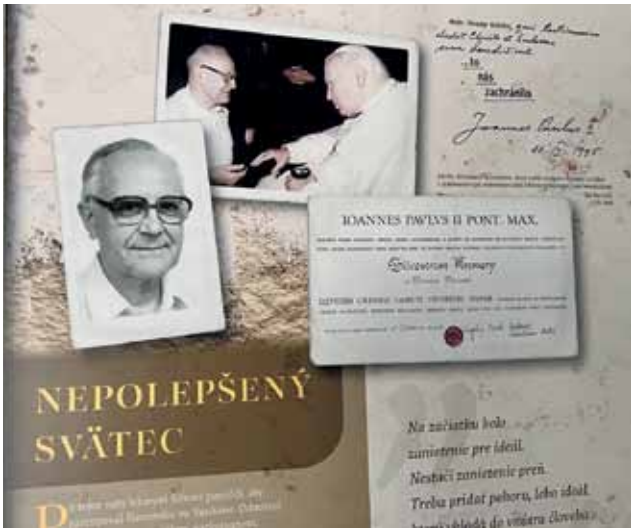

Jeden z panelov nazvaný Nepolepšený svätec

Na konferencii vystúpilo takmer 30 prednášajúcich a panelistov. Po úvodnom príhovore, ktorý mal poverený rektor TU Miloš Lichner, SJ, konferenciu otvoril čestný doktor TU, bývalý predseda Národnej rady Slovenskej republiky a súčasný poslanec František Mikloško. Krčméryho prirovnal k literárnej postave grófa Monte Christa a pripomenul jeho osobnú konverziu vo veku 17 rokov.

V roku 1951 ho zatkli a v roku 1954 odsúdili na 14 rokov krutého väzenia. „Ľudia sa stávajú legendami väčšinou až po smrti. Silvo Krčméry sa stal legendou už za svojho života. Svojím životným príbehom priťahoval ľudí v zahraničí, ktorí ho v čase komunizmu na Slovensku navštevovali a nadväzovali s ním spoluprácu. Pápež Ján Pavol II. mal k nemu osobitný vzťah plný úcty, priateľstva a rešpektu," priblížil F. Mikloško. „Prosíme, aby sa za nás, za Slovensko, ktoré mal tak rád, prihováral, aby sme boli hodni pokračovať v jeho diele," uzatvára F. Mikloško.

Podobne kladne vníma Silva Krčméryho aj profesorka Terézia Rončáková z Katolíckej univerzity v Ružomberku, ktorá na konferencii vystúpila s príspevkom Dielo Silvestra Krčméryho v očiach jeho spolupracovníkov: „Je pre mňa vedúca postava generácie, ktorá neriešila seba, svoj komfort, pohodlie, nároky, ale s maximálnou veľkodušnosťou vkladala svoje sily do práce pre dobro iných ľudí – aby sa nedávali gniaviť totalitnou mocou. Oni sami boli, vďaka ochote kedykoľvek sa dať znova zavrieť, slobodní od strachu a vďaka hlbokému duchovnému životu – o Silvovi sú svedectvá, že mal mystické stavy – boli vyrovnanými zrelými osobnosťami." Profesorka žurnalistiky interviewovala aktérov tajnej cirkvi za komunizmu a analyzovala opakujúce sa aspekty spirituality a pôsobenia S. Krčméryho. „Jedným z nich je dôraz na osobnú aktivitu a tvorivosť: mladí študenti okolo S. Krčméryho nedostávali návody na činnosť a cestovné mapy na striebornom podnose, ale sami si prešliapavali cestičky k tomu, ako vytlačiť samizdat, ako prepašovať knihy z Poľska, ako dostať pozvanie a povolenie na cestu do ZSSR, aby tam mohli doniesť pár Biblií..."

Medzi hlavných propagátorov osobnosti S. Krčméryho sa zaraďuje historik Ústavu pamäti národa a publicista František Neupauer, autor projektu Nenápadní hrdinovia. „Svet, štáty, národy, no rovnako každý jeden z nás sa potrebuje oprieť o osobnosti, ktoré obstáli v čase veľkých zápasov a formovali generácie slobodných ľudí v čase neslobody. Silvo Krčméry bol a je touto osobnosťou. Tí, ktorí spoznajú jeho príbeh, pochopia korene ľudského snaženia a budú ľuďmi nádeje a budúcnosti," hovorí F. Neupauer.

Vo foyer rektorátu bola inštalovaná výstava venovaná S. Krčmérymu, ktorému bol v roku 1998 na Trnavskej univerzite udelený titul *doctor honoris causa*. Tejto významnej postave slovenských dejín bola venovaná divadelná hra Ľubomíra Feldeka Nepolepšený svätec aj dokumentárny film Slobodní v réžii Slava Zrebného.

PR
Foto: Barbora Likavská
(upravil Radovan Marcinčin)

S príbehom Silva Krčméryho som sa zoznámil cez knihy, texty a spomienky, najmä vďaka Spoločenstvu Ladislava Hanusa a neúnavným aktivistom pamäti F. Mikloškovi a F. Neupaerovi. Ak Slovensko môže dnes niečím reálne prispieť do duchovnej a kultúrnej tradície Európy, tak sú to práve vzácne príbehy heroického vzdoru slobodných ľudí ako bol Silvo zoči-voči totalitám 20. storočia. Tento „znamenitý mládenec" (ako na neho spomínal Josef Zvěřina) je pre mňa symbolom vnútornej slobody a nádeje uprostred zdanlivej beznádeje. Veľká vďaka organizátorom konferencie za osvetlenie jeho príbehu z viacerých perspektív!

Marek Hrubčo, Fórum pre kultúru, Prešov

Novinky z fakulty právnickej

Právne aspekty darovania buniek, tkanív, orgánov a diskusia o darcovstve krvotvorných buniek

Ingrid Lanczová
Foto: archív autorky

Ďakujeme JUDr. Kataríne Fedorovej, PhD., z Právnickej fakulty TU a zástupcom organizácie Kvapka nádeje za prednášku o právnych aspektoch darovania buniek, tkanív, orgánov a diskusiu o darcovstve krvotvorných buniek, ktorá sa uskutočnila 17. apríla 2024. Ďakujeme aj našim študentom, ktorí sa zaujímajú o túto tému a zapájajú sa do altruistických aktivít, či už zvyšovaním povedomia o nich alebo aktívnou pomocou vo forme darcovstva – sme na Vás hrdí. Práve o tejto problematike bol referát, teda o objasnení si právneho rámca darcovstva, načrtnutí vybraných etických a medicínskych otázok a o diskusii o kampani s názvom Máte slinu, ktorej cieľom je šíriť osvetu o darcovstve krvotvorných buniek, destigmatizovať spôsob odberu, ktorý laicky pripomína ambulantné darcovstvo krvi a rozširovať zoznam potenciálnych darcov v národnom registri. Viac o kampani: https://kvapkanadeje.sk/mate-slinu/

Konferencia o európskom práve

Dňa 2. mája 2024 sa na Právnickej fakulte TU konala konferencia o európskom práve EU Justice Insight. Konferencia bola spoluorganizovaná zástupcami organizácie Európsky Dialóg ako aj Slovak Foreign Policy Association, ktorá zabezpečila účasť poslanca Európskeho parlamentu, kandidátky na poslankyňu a podpredsedu Trnavského samosprávneho kraja Mgr. Rastislava Mráza. Konferencia sa uskutočnila pri príležitosti 20. výročia členstva Slovenskej republiky v Európskej únii, s cieľom pripomenúť dôležitosť nášho členstva v EÚ a účasti vo voľbách do Európskeho parlamentu.

Na konferencii sa mohli zúčastniť zamestnanci Trnavskej univerzity, študenti ako aj odborná verejnosť, pričom časť konferencie bola vysielaná aj naživo. Konferencia bola rozdelená na viacero diskusných a prednáškových blokov. Úvodom bol predstavený medzinárodný projekt Európskeho Dialógu, EU Justice Insight, ktorý si kladie za cieľ uľahčiť občanom nahliadnutie do súdnej činnosti a histórie Súdneho dvora Európskej únie prostredníctvom inovatívnych nástrojov, ako sú napr. videá, podcasty, interaktívne mapy, datasety a vizualizácie, ktoré pomáhajú zorientovať sa v európskej judikatúre. Projekt poskytol možnosť viacerým študentom zúčastniť sa aj návštevy európskych inštitúcií. O svojej skúsenosti porozprávala aj naša študentka Bc. Radka Karellová. V rámci blokov o európskej integrácii a Súdnom dvore EÚ vystúpili aj pedagógovia Právnickej fakulty TU, doc. JUDr. Peter Varga, PhD., a JUDr. Ing. Dominika Moravcová, MBA, i Mgr. Martin Mach z Katedry európskeho a medzinárodného práva Právnickej fakulty Univerzity Palackého v Olomouci. V rámci konferencie bol priestor na networking počas obeda a recepcie zabezpečenej Európskym Dialógom. Týmto ďakujeme spoluorganizátorom, osobitne Mgr. Denise Karabovej, PhD., a Mgr. Martinovi Maškovi, ako aj účastníkom za ich účasť počas celého dňa a tešíme sa na ďalšie spoločné podujatia.

Ingrid Lanczová

Konferencia práva životného prostredia

Od 12. do 14. septembra 2024 sa v kúpeľoch Sliač konala česko-poľsko-slovenská konferencia práva životného prostredia. Išlo o jubilejný 25. ročník, ktorý sa konal pod záštitou Katedry správneho práva, práva životného prostredia a finančného práva Právnickej fakulty Trnavskej univerzity v Trnave. Témou konferencie boli dobrovoľné nástroje v práve životného prostredia. Konferencie sa zúčastnila aj dekanka PF TU Marianna Novotná a rektor Univerzity Komenského v Bratislave Marek Števček.

Michal Maslen
Foto: archív autora

Sustainable Development and Institutional Capacity in the Conditions of War: National and International Legal Aspects

Právnická fakulta Trnavskej univerzity v Trnave bola spoluorganizátorom medzinárodnej vedeckej konferencie XVI International Scientific and Practical Conference Transcarpathian Legal Readings: Sustainable Development and Institutional Capacity in the Conditions of War: National and International Legal Aspects, ktorá sa konala 26. – 27. apríla 2024 v Užhorode na Ukrajine. Popri hlavnom organizátorovi, Právnickej fakulte Užhorodskej národnej univerzity boli ďalšími spoluorganizátormi Právnická fakulta Univerzity Komenského v Bratislave, Právnická fakulta Masarykovej univerzity v Brne, Právnická fakulta Univerzity v Gráci, Právnická fakulta Univerzity v Arade, Grassroots Institute v Montreale, NGO University Center of Social and Legal Support Užhorod a Center for Ukrainian and European Scientific Cooperation Užhorod. Ide o ďalšiu z každoročných konferencií v rámci Transkarpatských právnických vedeckých podujatí, ktorých je naša PF TU už pravidelným spoluorganizátorom a účastníkom.

Michaela Moravčíková

Medzinárodný workshop BELONG v Anglicku

Právnická fakulta TU bola prizvaná na účasť na medzinárodnom workshope BELONG, ktorý sa uskutočnil na Nottingham Trent University v Anglicku. Workshop s názvom Rethinking belonging, wellbeing and inclusion at universities bol zameraný na podporu duševného zdravia študentov a akademických pracovníkov. Hlavný program sa uskutočnil 24. mája 2024 a za právnickú fakultu sa ho zúčastnila prodekanka pre vzdelávanie, JUDr. Ingrid Lanczová, PhD.

Témami prednášok, práce v tímoch a diskusií v medzinárodnom prostredí boli najmä podpora duševného zdravia v škole, efektívne zdieľanie informácií a nevytváranie informačného smogu či znižovanie stresovej záťaže. Podujatie bolo spolufinancované Európskou úniou v rámci projektu BELONG: Better Education through Long-term Investment into Inclusiveness and Student & Staff Wellbeing a bolo zorganizované na vysokej úrovni. Identifikované boli spoločné problémy naprieč európskymi krajinami, ktorých zástupcovia sa workshopu zúčastnili, napr. dôvody, ktoré tradične predstavujú záťaž pre študentov pri prechode na vysokoškolské vzdelávanie, ale aj dôvody, ktoré sú osobitne na vzostupe v súčasnosti. Účastníci workshopu zdieľali svoje etablované príklady dobrej praxe na školách s cieľom vzájomnej inšpirácie, pričom

konkrétne výsledky budú výstupom projektu: www.fphil.uniba.sk/belong.

Osobitné poďakovanie zo strany právnickej fakulty patrí docentke Gabriele Pleschovej z Univerzity Komenského v Bratislave a Asociácii pre kvalitu vo vysokoškolskom vzdelávaní, ktorá podujatie spoluorganizovala.

Ingrid Lanczová
Foto: archív autorky

Úspešné záverečné práce študentov histórie

Katedra histórie je na filozofickej fakulte jedinou z katedier, na ktorej študenti môžu študovať nielen jednoodborovú históriu tak v dennej, ako aj v externej forme, ale v spolupráci s pedagogickou fakultou už niekoľko rokov vzdelávame aj budúcich učiteľov dejepisu. S tým potom súvisí aj rôznorodosť bakalárskych a magisterských prác, ktoré členovia katedry školia a treba dodať, že sa medzi nimi nachádzajú aj pozoruhodné kúsky, ktoré sú každoročne ocenené Cenou dekana.

Študenti si témy záverečných prác môžu vyberať z tém vypísaných jednotlivými členmi katedry, avšak vo väčšine prípadov to u nás funguje tak, že študenti prídu s vlastnou témou odvíjajúcou sa od ich záujmu, príp. od regiónu, z ktorého pochádzajú a dejiny ktorého by chceli odkrývať a spoznávať, samozrejme, prostredníctvom archívnych prameňov. V prípade budúcich pedagógov je nevyhnutnou súčasťou záverečnej práce zasa didaktická zložka.

V prípade bakalárskych prác je, samozrejme, ich rozsah užší, a teda aj skúmaný problém nesmie byť široko koncipovaný. Príkladom (v tomto prípade len jednoodborových historikov) môže byť práca z cirkevných dejín obdobia novoveku – *Náboženský vývoj Medziriečneho dekanátu v 17. storočí*, ktorú pod vedením vedúcej katedry profesorky Zuzany Lopatkovej napísal už úspešný absolvent bakalárskeho štúdia Timotej Čambál. Ďalšie z tém bakalárskych prác pojednávali o významných rodoch v stredovekých dejinách hradu Šomoška (Patrícia Kaločaiová), kým zvyšné boli z mladšieho obdobia, z 19., resp. 20. storočia. Tie mapujú nielen ošetrovateľské školy Spoločnosti dcér kresťanskej lásky sv. Vincenta v Československu a následné osudy sestier po Akcii R (Ema Kačmárová), ale tiež žurnalistiku, cenzúru a slobodu tlače na území Slovenska v 60. rokoch 20. storočia so zameraním za rok 1968 (Nina Punová), ale aj tak nezvyčajnú tému akou je *Vývoj posunkového jazyka od Milánskeho kongresu so zameraním na Slovensko* od Lucie Telepákovej. Treba podotknúť, že všetky tieto témy majú potenciál na ďalšie rozpracovanie v podobe magisterských záverečných prác.

Podobne rôznorodé sú témy aj pri magisterských prácach, počnúc spracovaním života a diela osobností ako boli Andrej Sládkovič (Lenka Brunčáková) či Andrej Fáy (Veronika Čverčková), ale študentov zaujímali aj témy, akou bola osobnosť predchodného štátnika, politika a diplomata 19. storočia Klemensa von Metternich (Eduard Majer) či téma druhej svetovej vojny a fungovanie zaisťovacej divízie na východnom fronte počas roka 1942 (Matúš Matula). Jozef Turík sa zameriaval na mapovanie prítomnosti Humenčanov v prvej svetovej vojne, pričom sa prostredníctvom dostupných databáz usiloval zistiť ich osudy. Alex Turský spracoval dejiny Piešťan v medzivojnovom období, no nechýbali ani témy zo starších dejín ako *Dejiny šľachtického rodu Užovič z Kyneku* (Martin Užovič) či *Dračí rád Žigmunda Luxemburského* od Dominika Zuža.

Do popredia by sme v tomto prípade však chceli dať záverečnú prácu Mgr. Lenky Girovej *Formovanie šarišskej šľachty v stredoveku (do roku 1301)*, ktorej školiteľom bol profesor Miloš Marek a úlohy oponenta sa zhostil profesor Vladimír Rábik. Konkrétna diplomová práca pojednáva o stredovekej šľachte pôsobiacej na území Šarišskej župy do roku 1301, pričom primárnym cieľom práce je poskytnúť ucelenejší obraz o šľachtických rodoch, ktorých predstavila celkovo 32 a ktoré v danom regióne žili a pôsobili. Významnú úlohu zohrávali prvotné zmienky o členoch jednotlivých rodov, nevynímajúc ani ich najvýznamnejších členov. Rovnako tak sa autorka zameriavala aj na to, aké cirkevné a svetské funkcie šarišskí šľachtici zastávali v rámci župnej administratívy i v rámci celého vtedajšieho Uhorska. Nechýba ani výskum majetkových pomerov šarišskej šľachty, pričom práca tiež poukazuje na rozsiahle etnické spektrum šľachty, ktorá sa v danej oblasti usadila. Samotný školiteľ profesor Marek poukázal na autentickosť témy, nakoľko – podľa neho – sa tejto problematike venovala dosiaľ len čiastková pozornosť, no vývoj šľachty v období existencie arpádovskej dynastie a jej postupné formovanie, nebolo doteraz špeciálnym predmetom záujmu žiadneho historika. I keď autorka čerpala už z existujúcej literatúry tak domácej, ako aj zahraničnej (najmä staršej maďarskej) proveniencie, povaha témy si vyžadovala prácu z archívnymi prameňmi, vďaka ktorým mohla konfrontovať získané poznatky už so známymi informáciami z literatúry. Profesor Rábik pri hodnotení práce konštatoval, že to, čo tvorí základný informačný zdroj pre danú tému, sú predovšetkým donácie uhorských panovníkov a aj iné majetkové transakcie, z ktorých sa totiž môžeme dozvedieť všetky podstatné údaje a na základe ktorých potom autorka vystavala tému formovania šľachtického obyvateľstva v Šariši. Samozrejme, prácu by sa dalo, podľa profesora Rábika, rozšíriť o informácie o pôvode šľachty, jej deľby na domácu a extrateritoriálnu, na príčiny a dôvody donácií, zaujímavá by bola určite téma týkajúca sa národnej príslušnosti šľachty či napr. sobášna politika šľachty apod. Sám oponent považuje zvolenú tému za náročnú a skonštatoval, že autorka nepochybne zvládla spracovanie danej problematiky a najmä preukázala pre historika tak nesmierne dôležitú schopnosť samostatnej práce nielen s odbornou literatúrou, ale najmä pôvodnými archívnymi prameňmi. A my sa tešíme, že máme nielen takých šikovných študentov, ale najmä aj z toho, že ako absolventi sú stále v odbore žiadaní.

Radoslava Ristovská

Minifestival príležitostí

Dňa 2. októbra 2024 sa v priestoroch Filozofickej fakulty Trnavskej univerzity uskutočnil Minifestival príležitostí. Cieľom podujatia bolo predstaviť najmä novým študentom všetky možnosti, ktoré im univerzita ponúka. Celé podujatie sme otvorili príhovorom pani prorektorky doc. Dany Masarykovej, PhD., a následne sa študentom predstavili študentské organizácie, ktorých sa môžu stať súčasťou alebo využiť ich služby, napríklad ŠR TU, Elsa, ŠRVŠ, poradenstvo Trnavskej univerzity, Trnavská klubovňa, Nádvorie Kampus a iné. ŠR TU ponúka študentom aj veľké množstvo klubov, do ktorých sa môžu študenti kedykoľvek zapojiť a ktoré sa konajú na týždennej báze. Práve predstavenie všetkých klubov nasledovalo v ďalšom programe minifestivalu, napr. hip-hop klub sa odprezentoval tanečným vystúpením. Podujatie pokračovalo diskusiou o Erasme, kde boli študentom predstavené formálne podmienky, ktoré musia splniť, aby sa mohli uchádzať o výmenný pobyt. Nasledovala moderovaná diskusia so študentkami, ktoré sa počas svojho štúdia zúčastnili Erasmu a podelili sa o svoje zážitky či skúsenosti. Na záver bol organizovaný pochod mestom, počas ktorého boli pre prvákov pripravené zábavné aktivity a zastavenia pri podnikoch či obchodoch, ktoré – ako študenti študentom – odporúčame.

Nela Kováčová

Vyhodnotenie súťaže LET(O)_2024

Do súťaže LET(O)_2024 sa zapojilo 33 študentov s 96 fotografiami, čo je asi najviac zo všetkých ročníkov, čomu sa veľmi tešíme. Fotografie nám posielali študenti zo všetkých fakúlt, no s najväčším počtom fotografií sa zapojili študenti pedagogickej fakulty.

Všetky súťažné fotografie sú jedinečné a prinášajú nám nahliadnutia do miest, kde naši študenti trávili leto. Medzi zaslanými fotografiami boli také, ktoré predstavovali vizuálny záznam z dovolenkových destinácií, ako aj fotografie vyzdvihujúce každodennosť v malom detaile či netradičnom uhle záberu.

Nekonvenčné a nápadité pohľady boli hlavným kritériom hodnotenia fotografií, pretože v dobe umelej inteligencie sa otázka výberu javí dôležitejšia ako remeselné zvládnutie nastavenia fotografických parametrov expozície, clony či hĺbky ostrosti.

Ďakujeme všetkým, ktorí sa zapojili do tohtoročnej súťaže LET(O)_2024 a blahoželáme oceneným účastníkom (víťazná fotografia je uverejnená na zadnej strane obálky):

1. miesto: Ivana Drnáková (Filozofická fakulta TU)
2. miesto: Sabína Vojčáková (Pedagogická fakulta TU)
3. miesto: Júlia Jakubková (Pedagogická fakulta TU)

Barbora Likavská
Roman Gajdoš

Fotografia Sabíny Vojčákovej (2. miesto)

Fotografia Júlie Jakubkovej (3. miesto)

Interview s Lukášom Šípkom – študentom histórie a hercom v jednej osobe

Lukáš Šípka je študentom učiteľstva na Trnavskej univerzite v Trnave. Zároveň je aj zapáleným priaznivcom vojnových dejín a pôsobí v klube vojenskej histórie. Množstvo ľudí ho však pozná aj ako člena Hlinkovej gardy v seriáli Dunaj, k vašim službám, vysielaným televíziou Markíza.

Ďakujem, že si si našiel na rozhovor čas. Povedz nám niečo o sebe: Kto si? Čo študuješ? Odkiaľ pochádzaš?
Moje meno je Lukáš Šípka, som z Bánoviec nad Bebravou. Študujem predmety učiteľstvo slovenského jazyka a literatúry s históriou.

To bude, zrejme, súvisieť aj ďalšou otázkou, pretože okrem študenta histórie si aj hercom. Vieš nám ozrejmiť, ako sa to stalo? Bol to tvoj prvotný zámer, alebo je za tým zložitejšia história?
Hercom by som sa úplne nenazval. Bola to úplná zhoda náhod. Keďže môj kamarát už účinkoval v seriáli ako komparzista, tak sa ma spýtal, či by som sa chcel tiež zúčastniť. Stalo sa a počas letných prázdnin v júli som to vyskúšal. Prišiel som na jeden natáčací deň, keď sa mi to popravde aj zapáčilo. Ale skôr som to bral tak ako novú skúsenosť a na ľahkú váhu, že prídem, odkrúti sa nejaká časť a nebudem to ďalej riešiť. O dva mesiace sa mi ozvali, či by som mal záujem prísť na natáčanie opäť.

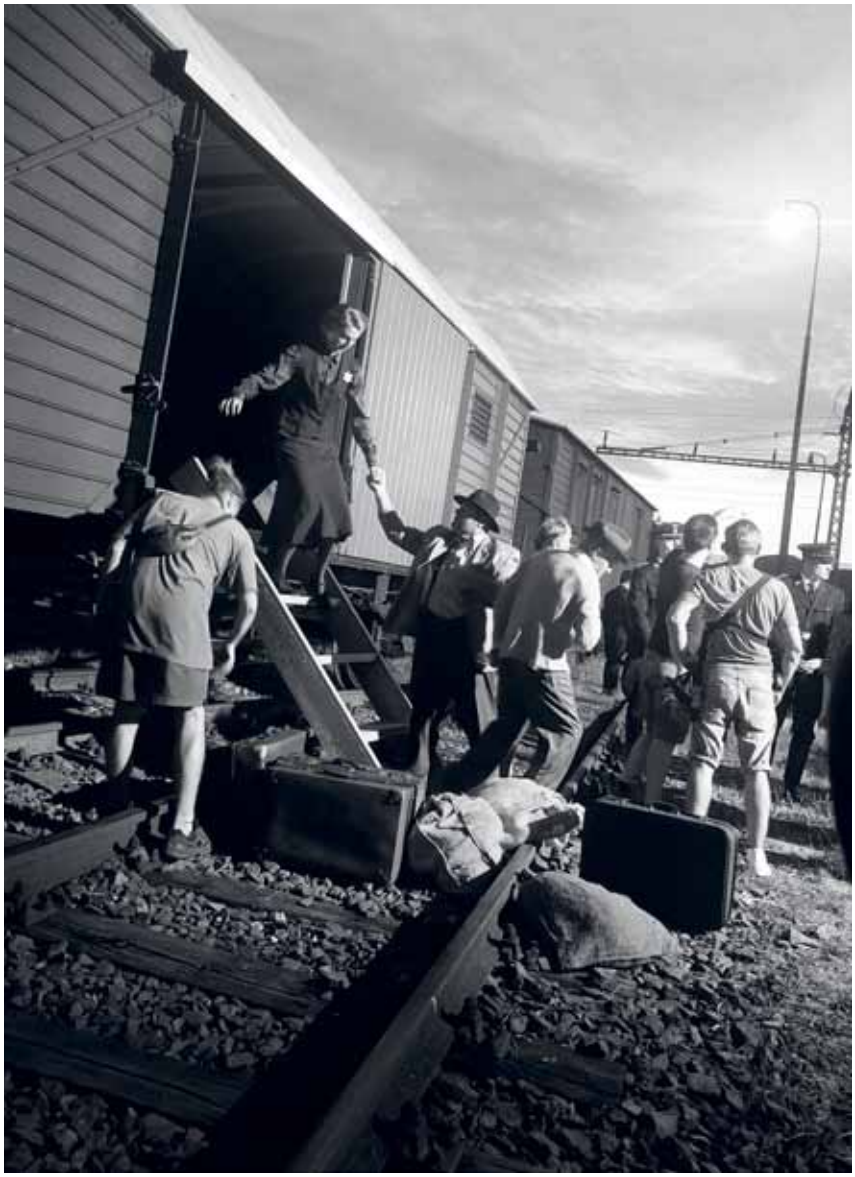

Natáčanie záberov deportácií v seriáli Dunaj, k vašim službám

K histórii si mal už aj predtým blízko, pravda?
Áno. Okrem týchto mojich koníčkov pôsobím aj v klube vojenskej histórie. Snažíme sa ľuďom ukázať ako rôzne armády vyzerali, prioritne počas prvej svetovej a aj počas druhej svetovej vojny. Chodíme aj na besedy po školách, spolupracujem s rôznymi archeológmi, historikmi, ba aj múzeami. Ďalej organizujeme rôzne výstavy a snažíme sa ľuďom priblížiť danú dobu a históriu, či už slovenskú alebo iných štátov. S tým sa spája aj moja úloha v seriáli, pretože tam hrám príslušníka Hlinkovej gardy.

Ako vychádzate s profesionálnymi hercami?
Pri prvom natáčaní to bol pre mňa taký obrovský zážitok. Obdivoval som hercov a pozeral sa na nich s otvorenými ústami. Postupom času sme si sadli s hercami, s ktorými som točil pravidelnejšie, pretože nie s každým sa dostane človek do kontaktu. Najviac si rozumiem s Jakubom Jablonským, Veronikou Lackovičovou, ako aj inými. Častokrát dostávam aj otázku, či nie sú herci povýšeneckí. Povedal by som, že nie, ešte sa mi to nestalo. Popravde, sú veľmi milí a vtipní. Dá sa s nimi veľmi príjemne porozprávať a sú ústretoví, keď má človek nejakú otázku alebo si s nimi poprosí fotku.

Natáčanie si predsa len vyžaduje svoj čas a prípravu. Dá sa to popri škole zvládať?
Bolo to veľmi náročné, pretože seriál sa natáča každý deň. Pre nás gardistov boli práve pondelky, stredy alebo piatky a práve vtedy som mal plný rozvrh. Ale dalo sa to nejako zvládnuť. Raz som bol na online hodine počas natáčania, aj v uniforme. Keď

Lukáš Šípka v uniforme svojej postavy (vpravo) a Filip Túma

sa na to spätne pozriem, bolo to celkom komické.

Koľko vám trvá natočiť jednu scénu?

Závisí aj od hercov, či im prajú podmienky, rovnako aj od štábu, či by chceli niečo zmeniť, natočiť to z rôznych uhlov... Pravidelne sa stáva, že priamo na pľaci prichádzajú na um rôzne zaujímavé nápady, ktorými sa dá daný obraz obohatiť a vylepšiť. Sú aj dni, keď natáčanie nejde podľa predstáv, veľa vecí sa kazí a štáb tým prechádza do časového sklzu, ľudia sú podráždení a každý to chce mať za sebou.

Vidíš v šoubiznise svoju budúcnosť? Prípadne niektorý z tvojich známych v seriáli?

Z klubov vojenskej histórie mám kamarátov, ktorí študujú na VŠMU. Sú to chalani, ktorí hrajú aj v divadle, jeden je tanečník z Lúčnice, druhý bude hrať v divadle tu v Trnave. Rozmýšľal som nad tým, nebolo by to však to, čo by ma bavilo. Pre mňa je to skúsenosť, príležitosť, ktorá môže otvoriť dvere k iným projektom. Keď sa už človek dostane cez komparz, už majú o tebe vedomosť. Keď dostaneš od štábu a režisérov dôveru, text, je to na tebe, či podáš stopercentný výkon, pretože si veľmi rýchlo nahraditeľný. Je to o tom, ako sa k tomu staviaš. Po štúdiu by som si to nevedel predstaviť, netúžim po tom, skôr ma to ťahá k armáde.

K armáde?

Tak, tak. Je to taký môj plán, ako využiť aj štúdium slovenského jazyka a literatúry s históriou. A najmä tým, že budem mať vysokú školu, môžem mieriť na dôstojnícke hodnosti.

To som sa chcel spýtať ako ďalšie, či máš v úmysle pokračovať s učiteľskou kariérou alebo mieriš niekam inam.

Keď som absolvoval prax v bakalárskom ročníku, bolo to veľmi príjemné, pretože som ju mal na svojej základnej škole. Niektorí učitelia sa ma pýtali, čo tam robím, a keď som im povedal, že som na praxi, krútili hlavou. Veľa učiteľov mi vravelo, že by to na mňa nepovedali. Mal som na starosti ôsmakov a deviatakov a absolvoval som s nimi aj olympiádu slovenského jazyka a dostal som možnosť aj bodovať súťažiacich. Bolo milé vrátiť sa do svojej základnej školy, do priestorov, kde sa tvoji učitelia stali tvojimi kolegami (smiech).

Čo zaujímavé si sa v procese tvorby seriálu dozvedel, čo by mohlo ľudí prekvapiť?

Keď to ľudia vidia na televíznych obrazovkách, často si myslia, že aké obrovské priestory sú to, v skutočnosti je to len jedno poschodie ateliérov, kde sa to snažia prispôsobiť tej dobe. Samozrejme točíme aj v exteriéri, aby to vyzeralo vierohodne.

Čo si myslíš – ako historický nadšenec a študent – je niečo, čo by si v rámci výučby dejepisu na našich školách urobil inak?

Určite klásť väčší dôraz na slovenské dejiny, mal som v škole pocit, že väčší je na tie zahraničné. Dal by som to tak 50 na 50. Mal som veľmi dobrých učiteľov, beriem si príklad aj od nich. Určite by som sa snažil históriu spraviť niečím zaujímavejšou, aby to decká nebrali, že sú to len bifľovačky rokov, lebo veľa ľudí to odradí. Práve tie roky spájajú mnohé udalosti a až teraz na vysokej škole si človek uvedomí, že keď si pospája tie udalosti, tak to buduje nejaký celok. Je zaujímavé, že všetko so všetkým súvisí. Ľuďom unikajú súvislosti, a to je zlé, pretože sa to odráža aj na názoroch ľudí, s ktorými sa v súčasnosti stretávame. Je vidieť, že absentuje znalosť histórie aj všeobecný prehľad.

Chcel by si prostredníctvom tohto rozhovoru niečo našim čitateľom, čiže našim študentom a učiteľom, odkázať?

Aj natáčanie, aj škola mi ukázali to, že je potrebné sa chopiť každej príležitosti. Možno aj keď hneď z toho nebudeme mať nič, no časom sa nám to nejakým spôsobom všetko vráti. Záleží na každom z nás, ako sa k tomu postavíme a či sa príležitosti chopíme. Ak sa chce človek niekam posunúť, musí obetovať tomu veľmi veľa času aj odriekania, ale v konečnom dôsledku, vo finálnej podobe to človeka poteší a nakopne k ďalším iným veciam.

Lukáš Šípka s herečkou Veronikou Lackovičovou

Užitočná rada pre každého, kto to práve potrebuje počuť alebo čítať. Ďakujem veľmi pekne za rozhovor a dúfam, že sa stretneme ešte niekedy nabudúce.

Teším sa.

Samuel Kráľ

Foto: archív Lukáša Šípku

Erasmus v Slovinsku – život meniaca skúsenosť

Živjo! Volám sa Pavlína a študujem predškolskú pedagogiku na PdF TU. V poslednom ročníku magisterského stupňa som sa rozhodla odísť na Erasmus. Chcela som ísť omnoho skôr, ale pandémia mala iné plány. Nevadí... jeden rok mi zobrala, ja si jeden rok vezmem späť!

Ako moju destináciu som si vybrala hlavné mesto Slovinska – Ľubľanu, a najväčšiu slovinskú univerzitu – *Univerza v Ljubljani*. Možno sa pýtaš, prečo zrovna toto miesto a nie morom, teplom a dobrým jedlom zaváňajúce Portugalsko, Španielsko či inú erasmáckymi legendami opradenú krajinu? Dôvodov je hneď niekoľko, ale tým najpodstatnejším pre mňa bol, že Slovinsko som už niekoľkokrát v minulosti navštívila, krajina mi učarovala a ako milovníčka mora a hôr som lepšiu kombináciu pre moje záľuby nájsť ani nemohla. Taktiež som od niekoľkých známych počula, že táto univerzita má veľmi dobrú organizáciu štúdia a študentského života pre zahraničných študentov, čomu nasvedčoval aj celkom slušný výber predmetov v angličtine.

Aj keď som v septembri odchádzala s malou dušičkou, veľkými obavami a chlácholením samej seba, že veď na Vianoce som nazad, ten čas ubehol ako voda a žiadne z mojich obáv sa nenaplnili. Koordinátori z International office na pedagogickej fakulte sa o nás výborne starali, nemali problém odpovedať na akékoľvek naše otázky a s čímkoľvek pomôcť. Rovnako som nemala žiaden problém s predmetmi. Síce som si ich navolila už pred príchodom, ale ak som potrebovala niečo zmeniť počas prvých týždňov semestra, ochotne pomohli. Veľmi milí a ochotní boli aj vyučujúci na fakulte, vždy sa dalo dohodnúť a radi nám okrem odborného výkladu poskytli aj náhľad do ich kultúry či jazyka.

Vzhľadom na môj študijný program bol výber predmetov veľmi štedrý. Všetky predmety boli vyučované v angličtine, a keďže práve na túto fakultu prichádzajú zahraniční študenti vo veľkom počte, predmety, ktoré som ja absolvovala, boli len pre Erasmákov, čo malo svoje výhody, ale aj nevýhody (veľmi sme lokálnych študentov nestretávali). Výučba v porovnaní so slovenskou výučbou na vysokých školách bola veľmi praktická. Veľa hodín „prednáškového" typu som nemala. Často sme chodili na exkurzie, niečo vytvárali, hýbali sa a všetky aktivity hradila fakulta. Samozrejme, záleží na výbere predmetov, stále bolo potrebné písať práce, učiť sa a skladať skúšky. To sa však v takej krásnej krajine robí samo.

Pohľad na Ľubľanu

A keď už sme pri tej krajine... V Ľubľane existujú dve študentské organizácie Erasmus Student Network (ESN), ktoré sa starajú o život Erasmákov mimo akademickej pôdy. To znamená, že vám pomôžu s procesom pred a pri príchode (hľadaním ubytovania, vybavovaním rezidencie, BONI systému...), tak vás aj prevedú mestom a zabezpečia, že vždy budete mať dostatok aktivít podľa vášho gusta, na ktorých si nájdete ľudí vašej krvnej skupiny. S tými už potom môžete podnikať výlety po vlastnej osi. A verte, že ich bude veľmi veľa. Či už to budú kvízy, párty všetkého druhu, jednodňové či viacdňové výlety po Slovinsku i mimo neho. Výhodou tejto krajiny je, že do dvoch hodín cesty autom môžete byť v zasnežených Alpách, na pláži Istrie alebo v akejkoľvek susednej krajine. Jednoducho si tu nájde každý to svoje. A hlavne, Slovinci sú veľmi milý a ochotný národ, ktorý vo väčšine prípadov hovorí anglicky, takže aj keby ste niekde zablúdili, nezúfajte!

Aby to však nebolo celé len o superlatívoch, jedným obrovským problémom Ľubľany sú ubytovacie kapacity, ktorých je nedostatok, čo prirodzene dvíha ceny prenájmov do nie veľmi príjemných výšin. Univerzita síce ponúka svoje internáty aj pre zahraničných študentov, avšak vzhľadom na počet prichádzajúcich Erasmákov to nepokrýva ani jednu tretinu potrebných miest. Ak ste však tí šťastne vybraní, grant, ktorý za Erasmus dostanete, vám pravdepodobne postačí na pokrytie života na mobilite. Ak nie, neostáva vám nič iné, len sa prehrabávať facebookovými skupinami a snažiť sa nenaletieť na podvodné inzeráty. No ESN má vypracovaný zoznam prenajímateľov, ktorých majú overených. Lacné to ale nebude. Ja som sa k internátu nedostala, a preto som si našla spolu s inými dievčatami z facebookovej skupiny, vytvorenej ESN, privát. Priemerné ceny sa počas minulého roka pohybovali okolo 350 eur/mesiac (to však záleží od polohy, počtu spolubývajúcich a vybavenia). Grant mi preto nevystačil, ak som chcela aj niečo vidieť a nielen sedieť doma a jesť suchý chlieb. Na to som sa ale pripravila a vopred našetrila práve pre takýto prípad. Predsa len je Slovinsko trochu drahšia krajina ako Slovensko.

Peniaze a aj nervy z varenia vám rozhodne ušetrí BONI systém, ktorý

platí pre všetkých vysokoškolákov v Slovinsku, a teda aj pre tých, čo prišli len dočasne. Upozorňujem ale, je to vysoko návykové! Ide o stravovací systém podobný stravným lístkom u nás, ale pre študentov a vo forme aplikácie. Do nej vám každý mesiac pribudne rovnaký počet „bonov", koľko je pracovných dní v mesiaci. Jeden BON má hodnotu cca 5 eur a využiť ho môžete v akejkoľvek reštaurácii zapojenej do siete (a je veľa). Každý podnik má preto vytvorené samostatné menu pre študentov, v ktorom by mali byť zahrnuté polievka, hlavné jedlo, voda, šalát/ovocie. Niekde nedoplácate nič, ale maximálna suma, ktorú môžete za takéto jedlo doplatiť je 5 eur. Preto sa vám nakoniec ani neoplatí variť doma a z večerí či obedov sa stávajú spoločenské udalosti.

Veľká vďaka patrí tiež TU a úžasným dvom koordinátorkám, pani Eve Filipovej a pani prodekanke Dane Masarykovej, vďaka ktorým sa táto mobilita mohla uskutočniť hladko. Počas celého procesu pred, počas i po Erasme som v nich mala oporu. Pedagogická fakulta mi vyšla veľmi v ústrety, čo sa týka uznávania predmetov, z ktorých väčšinu sa mi podarilo uznať a čo nie, vyučujúci boli ochotní sa mi venovať aj na diaľku a zložiť tak skúšky v riadnom čase bez prenášania predmetov.

Z jedného semestra sa nakoniec stal celý rok a rozhodne neľutujem ani sekundu. Bez pochýb a akéhokoľvek zveličovania to bol najlepší rok v mojom doterajšom živote. Nielenže som spoznala inú krajinu, jazyky, kultúry, vzdelávací systém v inej krajine, ale najmä som spoznala ľudí, ktorí sa na ten krátky čas stali mojou rodinou a domovom. V mnohom mi táto skúsenosť otvorila oči, zmenila pohľad na ľudí a život ako taký, a taktiež mi otvorila dvere do sveta. Erasmus nie je dovolenka, Erasmus je životný štýl a život meniaca skúsenosť, ak ho necháte vami naplno prejsť.

Pôvodný plán bol odísť na jeden semester, ale... veď choďte a presvedčte sa sámi, aký môže byť aj váš semester.

Pavlína Zlochová
Foto: archív autorky

Záverečný projekt

Pavlína Zlochová pred budovou rektorátu Univerzity v Ľubľane

Národné stretnutie ESN v Trnave

V dňoch 7. až 9. júna 2024 sa v Trnave uskutočnilo národné stretnutie ESN (Erasmus Student Network). Buddy študenti z celého Slovenska sa stretli, aby si vymenili skúsenosti a zážitky zo starostlivosti o zahraničných študentov a nadviazali nové priateľstvá. Podujatie sa konalo aj za podpory Trnavskej univerzity a Univerzity sv. Cyrila a Metoda v Trnave.

Ak máš chuť pridať sa do tejto skupinky skvelých ľudí, prihlás sa na https://trnava.esn.sk/.

Mária Hercegová
Foto: archív autorky

25. výročie Bolonského procesu

Rok 2024 je pre európske vysoké školstvo významným medzníkom. Pred 25 rokmi sa v talianskej Bologni zrodil proces, ktorý transformoval vzdelávacie systémy naprieč Európou.

Motivácia a cieľ Bolonského procesu

Inštitúcie vysokoškolského vzdelávania, ako najvyšší článok vzdelávacej sústavy, boli a sú vrcholnými centrami vzdelanosti, nezávislého poznávania a tvorivej činnosti a majú kľúčovú úlohu vo vedeckom, kultúrnom, sociálnom a ekonomickom rozvoji spoločnosti. Túto skutočnosť vážne vnímali politické reprezentácie členských štátov EÚ. Z dôvodu záujmu trvalo udržateľného silného postavenia v celosvetovom kontexte sa politika EÚ v 80. rokoch 20. storočia začala výrazne sústreďovať na posilňovanie kvality vzdelávania poskytovaného v inštitúciách vysokoškolského vzdelávania. V situácii hľadania možností na posilnenie nedoceňovanej oblasti, ktorou je vzdelávanie, pretože táto oblasť bola v ostatných rokoch v úzadí v porovnaní s hodnotením kvality výkonov v publikačnej a vedeckej činnosti, začali reprezentácie členských štátov EÚ hľadať možnosti na cielené a systematické zvyšovanie kvality vysokých škôl v celom kontexte ich činností so zjavným dôrazom na udržanie ich autonómie.

Proces transformácie začal v roku 1999, keď ministri pre vzdelávanie členských štátov EÚ podpísali Bolonskú deklaráciu, ktorej hlavným cieľom sa stalo vybudovanie Európskeho priestoru vysokoškolského vzdelávania (European Higher Education Area, EHEA) so zárukou štandardov kvality vzdelávania v celej Európe.

Bolonský proces mal za cieľ harmonizovať vzdelávacie systémy, podporiť mobilitu študentov, uplatniteľnosť absolventov na trhu práce v rámci celej EÚ a zabezpečiť vysokú kvalitu vzdelávania. Medzi kľúčové iniciatívy patrilo zavedenie trojstupňového systému vysokoškolského vzdelávania (bakalárske, magisterské a doktorandské štúdium) a systém kreditov (ECTS), ktorý umožňuje flexibilnejšie plánovanie a hodnotenie štúdia.

Tieto aktivity sú potrebné najmä na využívanie kvalifikácií z jednej krajiny na hľadanie práce alebo štúdia v inej krajine, zvyšovanie konkurencieschopnosti a atraktivity európskych univerzít a vysokých škôl na celosvetovej úrovni a modernizáciu systémov vzdelávania a odbornej prípravy tak, aby sa zabezpečila kompatibilita týchto systémov s potrebami meniaceho sa pracovného trhu (EK, *The Bologna Process and the European Higher Education Area*. [online]. [cit. 24. 9. 2024]. Dostupné na internete: https://ec.europa.eu/education/policy/higher-education/Bologna-process_en).

Bolonský proces a slovenské vysoké školstvo

Slovenská republika bola jedným zo signatárov Bolonskej deklarácie, v roku 1999 ju podpísal vtedajší minister školstva Milan Ftáčnik.

Vzhľadom na to, že za 25 rokov vyrástla jedna generácia, ktorá nemusí poznať začiatky Bolonského procesu na Slovensku, je vhodné si ich pripomenúť. Na konci 90. rokov významní slovenskí akademici vyvíjali značné iniciatívy s cieľom nadviazať kontakty s európskymi partnermi, a tak sa začal proces pristúpenia Slovenska k Bolonskému procesu. Výrazným prínosom Bolonskej deklarácie na Slovensku bol aspekt inštitucionálnej autonómie, ktorá bola počas totalitného režimu potláčaná. V čase, keď bola Bolonská deklarácia podpísaná, vyspelé európske štáty hľadali posun v oblasti zvyšovania kvality. Krajiny východnej Európy, vrátane Slovenska, „oživovali" svoje akademické slobody a vstupovali do Magna Charty, čo bolo prejavom záujmu o získanie rovnocenného postavenia slovenského vysokého školstva založeného na autonómii a slobodnom bádaní. Slovenskí akademici a predstavitelia slovenských vysokých škôl museli urobiť veľmi veľa pre to, aby sa slovenské vysoké školy začali postupne zaraďovať medzi vysoké školy z vyspelej Európy.

Slovenská republika sa už pred 25 rokmi zaviazala urobiť kroky potrebné na to, aby sa slovenské inštitúcie vysokoškolského vzdelávania stali rovnocennou súčasťou EHEA. Reforma, smerujúca k dosiahnutiu tohto cieľa, sa v prvej fáze, až do roku 2018, sústredila najmä na hospodársku a ekonomickú oblasť, avšak výrazne menej už na oblasť organizácie a autonómie riadenia vysokých škôl. Pritom vyvážený vzťah medzi autonómiou v riadení a zodpovednosťou za výsledky, podľa medzinárodných skúseností, patrí medzi dôležité predpoklady úspechu.

Prelom – smerujúci k dosiahnutiu cieľov v prostredí slovenského priestoru vysokoškolského vzdelávania – priniesla aplikácia zák. č. 269/2018 Z. z. o zabezpečovaní kvality vysokoškolského vzdelávania. Táto právna norma rozšírila kompetencie vysokých škôl v organizačnej a riadiacej oblasti a ustanovila európsky princíp primárnej zodpovednosti vysokej školy za svoju kvalitu. V tejto súvislosti ustanovila vysokým školám povinnosť aplikovať vlastný komplexný vnútorný systém zabezpečovania kvality vysokoškolského vzdelávania, ktorého funkčnosť má významnú úlohu v oblasti akreditácií, evaluácií, či už na národnej alebo medzinárodnej úrovni.

Zákon o kvalite vychádza z kľúčového dokumentu na dosiahnutie cieľov Bolonskej deklarácie, ktorým sú Normy a smernice pre zabezpečovanie kvality v Európskom priestore vysokoškolského vzdelávania (Standards and Guidelines for Quality Assurance in the European Higher Education Area, ESG), ktoré vydala v roku 2005 Európska sieť na zabezpečovanie kvality vo vysokoškolskom vzdelávaní (The European Association for Quality Assurance in Higher Education, ENQA). ESG boli ministrami členských štátov EÚ zodpovednými za vzdelávanie revidované v roku 2015 (ENQA, *Standards and Guidelines for Quality Assurance in the European Higher Education Area.* [online]. [cit. 25. 9. 2024]. Dostupné na internete: http://www.enqa.eu/index.php/home/esg/).

V tejto súvislosti je dôležitou skutočnosťou, že v zmysle vyššie citovaného zákona vznikla nezávislá akreditačná agentúra Slovenská akreditačná agentúra pre vysoké školstvo (SAAVŠ). SAAVŠ sa v roku 2023 stala plnoprávnym členom prestížnej Európskej asociácie pre zabezpečovanie kvality vo vysokom školstve (ENQA). Ide o kľúčovú organizáciu pre hodnotenie kvality vysokých škôl v Európe. Z pohľadu zahraničia členstvo SAAVŠ v ENQA potvrdzuje dôveryhodnosť posudzovania kvality slovenských vysokých škôl, rozhodnutia SAAVŠ sú uznávané v celom európskom priestore vysokoškolského vzdelávania, z čoho profitujú aj slovenskí študenti**.**

Pre vysoké školy to znamená, že ak vysoká škola získala rozhodnutie SAAVŠ o tom, že jej vnútorný systém je v súlade so štandardami SAAVŠ, takáto vysoká škola je uvedená v zozname európskych vysokých škôl a zaručuje plnú dôveru o kvalite svojho poskytovaného vzdelávania.

V súčasnosti už môžeme konštatovať, že Bolonský proces priniesol v prostredí slovenských vysokých škôl množstvo zmien a slovenské vysoké školstvo sa prispôsobilo mnohým výzvam, ktoré mali zásadný dopad na kvalitu, prístupnosť a mobilitu študentov. Vysoké školy na Slovensku začali implementovať trojstupňový systém, čo umožnilo študentom získať titul, ktorý je medzinárodne uznávaný. Zároveň sa zlepšila mobilita študentov, ktorá je kľúčová pre rozvoj európskeho vzdelávacieho priestoru. Rozličné programy a projekty na podporu medzinárodnej spolupráce, ako napríklad Erasmus+, umožnili tisícom študentov a pedagógov získať cenné skúsenosti v zahraničí. Zlepšila sa aj kvalita vzdelávania, čo sa prejavilo v raste hodnotenia slovenských univerzít v medzinárodných rebríčkoch.

Bolonský proces a jeho pokračovanie

Bolonský proces začal ako aktivita rovnocenných partnerov a neustále takýto priestor pre všetky zúčastnené krajiny aj vytvára. Silnou stránkou Bolonského procesu je jeho otvorenosť, čo znamená, že môžu doň vstupovať aj krajiny mimo EÚ; v súčasnosti je zapojených 49 krajín. Bolonský proces je zároveň aj zložitý, pretože krajiny vstupujú doň v rozličných obdobiach. Hlavný cieľ Bolonského procesu, vytvorenie európskeho priestoru vysokoškolského vzdelávania (EHEA), bol splnený v roku 2010, pretože plnenie záväzkov je však rozličné, proces stále pokračuje. Najväčšími témami Bolonského procesu sú: budovanie kultúry kvality; zabezpečovanie porovnateľnej kvality poskytovaného vysokoškolského vzdelávania; Európske štandardy vzdelávania (ESG) a ich aktualizácie v súlade s vývojom spoločnosti; flexibilita, otvorenosť, dôvera.

Ďalšími oblasťami, v ktorých sa v rámci Bolonského procesu prijímajú zásadné stanoviská a sú výzvami pre slovenské vysoké školstvo sú: Well-being študentov a zamestnancov; tretia misia vysokých škôl; regionálny význam; akademické slobody a základné hodnoty; účasť zamestnancov a študentov na riadení; inštitucionálna autonómia; Green deal a dopad klimatických zmien.

Význam zapojenia slovenského vysokého školstva do Bolonského procesu je mimoriadny aj preto, že aktivity Bolonského procesu sú jedinečné a výnimočné. Nikde inde na svete sa – napriek úsiliu – nič podobné nepodarilo. Preto je dôležité uvedomiť si, že vysoké školy na Slovensku sú členom klubu, ktorý je inšpiráciou pre ostatný svet. Tento klub je založený na dôvere a riadi sa transparentnými pravidlami. Napriek dosiahnutým úspechom stojí slovenské vysoké školstvo pred mnohými výzvami. Záväzky Bolonskej deklarácie sme zvládli po formálnej stránke, s obsahom stále pracujeme. Finančné obmedzenia, nedostatok kvalifikovaných pedagógov a zmeny na trhu práce predstavujú vážne prekážky. Aby sa Slovensko mohlo ďalej rozvíjať v rámci Bolonského procesu, je nevyhnutné investovať do inovácií, digitalizácie a výskumu.

Výročie Bolonského procesu je príležitosťou na zamyslenie nad tým, aký pokrok Slovensko dosiahlo, ako aj nad tým, aké kroky sú potrebné na zabezpečenie konkurencieschopnosti a kvality slovenského vysokého školstva v globálnom kontexte. Vzdelávanie je kľúčom k budúcnosti, a preto je dôležité pokračovať v investovaní do jeho rozvoja.

Adriana Krupová
Foto: archív autorky

Víťazná fotografia súťaže LET(O)_2024

Ivana Drnáková,
Filozofická fakulta Trnavskej univerzity